

marcius 11.

Ipari
kereskedelmi vállalatok
interiőr és csoportfelvétel
Str. ...
Tel. 8-26.

désének ügye.
ok, amelyeket
rságának irás-
sd belkezései
A Kereske-
újászervezésé-
reghajtási uta-
nében az Igaz-
alkotó tagok
anácskozhatik.
szerint pedig
ik háromhavi
em vesznek
dság nélkül,
nek és a ta-
ek nyilvánítja
ehívott gyűl-
és szükséges
anács 1928
0 óra 30 perc-
ugyanazzal a
artani még az
ak csővegved
1928 márci-
rutin s. k. el-
secretar ge-

Model 92
és
Portable
ógépjai
Muras.

OR

Semleut áto-
utánvétel.

terenként
l terenként
00-ként

ngedmény
telek

Silvaniei

minden darab
ezen

van ollatva.

nság!
eksz. rüztel-
teladónak:

luj,
1/A
"Taccumul"

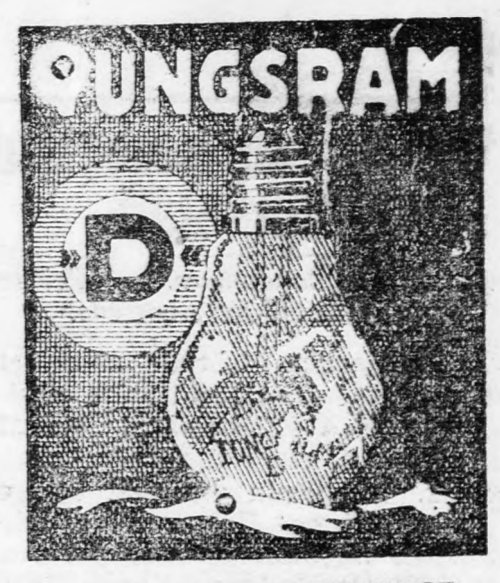
ok! A purim-
Ott, ahol az
be vasárna-
z akciót már
zsidó ember.
ította meg.
titsanak le.
cius 11-18-
biztos sem-
ez ezen a hé-
arjuk, hogy
dményét a
mben meg-
közölhessük.
Str. Baron

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10
SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjféli telefon (nyomda) 2-02
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 1150 Lei
Félévre . . . . . 600 "
Negyedévre . . . . . 320 "
Egy hónapra . . . . . 140 "
Mecenyiam ♦ 60. szám
1928 március 13 Kedd
* 1188 Adar 21 *

Dr. Ramasetter Róbert Budapest
Kisrétér 2. II. 8. Szurat: Suciá

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A lengyel választások zsidó tanulságai

Még ma sincs végleges és tiszta képünk a lengyelországi képviselő-választások eredményéről, de az eddig beérkezett jelentések világosan mutatják, hogy a nemzeti alapon álló cionisták megsemmisítő győzelmet arattak a többi zsidó frakciók fölött, amelyek az áldatlan testvérharcozások és megakadályozták, hogy az egész lengyel zsidóság egységesen vonuljon a szavazó urnák elé. Emlékeztetés, hogy a négy év előtt lezajlott seçimválasztások alkalmával a cionisták erőfeszítésével részben sikerült létrehozni a zsidó választási blokkot, amely közel harminc képviselőt és tíz szenátort küldött a lengyel parlamentbe, úgy, hogy a zsidó parlamenti klub egyik jelentős csoportja volt a lengyel politikai életnek. A választások esélyek annakidején rendkívül kedvezőek voltak a zsidók számára, mert a keletgalíciai ukránok akkor még nem ismerték el Galiciának Lengyelországhoz való csatlakozását és emiatt tartózkodtak a szavazástól, úgy hogy az ukrán mandátumok jelentős részét a zsidó blokk nyerte el.

A parlament-mandátumának lejártakor a lengyelországi cionisták ismét ajánlatot tettek a többi zsidó csoportoknak a választási együttműködésre és annak elvételére, hogy teljes tudatában voltak saját erejüknek, igen messzemenő koncepciókat tettek úgy az Aguda-ban tömörült ortodox elemeknek, mint a különböző zsidó szövültségi pártoknak. Az Aguda azonban akkor már tárgyalásokba kezdett a kormányzattal, amelyről biztató ígéreket kapott s emiatt hallani sem akart a cionistákkal való együttműködésről. A kormány ilyenformán akarta megbontani a zsidó erőket s ehhez a szétbomlasztó akcióhoz adta magát oda eszközül az Aguda. Hogy a terv mégsem sikerült, s hogy az Aguda ebből a küzdelemből származó vereséggel került ki, ez már nem a kormányon, sem az Agudán, hanem a lengyelországi zsidó tömegek öntudatos magatartásán múlt.

Az utolsó három hónap minden időkré szomorú fejezete maradt a lengyel zsidóság történelmének. Voltak pillanatok, amikor már a legbátrabbak és legbizakodóbbak is a kétségbeesés szélén állottak. A kormány erőteljes támogatását élvező Aguda élet-halál harcot hirdetett a kisebbségi blokkhoz csatlakozó cionisták ellen. A cionisták ugyanis a kongresszusi Lengyelországban a kisebbségi blokkal együtt indultak a választási harcban, míg Galiciában külön listákat állítottak fel. Az Aguda nem riadt vissza a legsúlyosabb eszközöktől sem és fegyvertárási között a leghírhedtebb lengyel antiszemita voltak találhatók.

A választási listákat február első napjaiban nyújtották be a pártok és ekkor kezdődött a tulajdonképeni boszorkánylét. A kormány, amelynek amúgy sem volt szimpátiusa a kisebbségek szövetségének, szívesen adott hitelt az Aguda áru kódolásának, hogy a cionisták államellenesek és csak az Aguda tagjai jó és loyális állampolgárok. Ennek alapján az összes kormányhatóságok olyan hajszát kezdtek a cionisták ellen, amilyenre a lengyel közvélemény életében még nem volt példa. A cionista lapokat, választási felhívásokat és manifesztumokat elkobozták, a cionista választási agitátorokat és bizal-

ban konstatálni, hogy számos rabbi akadémia nem hajolt meg a terror előtt. Az Aguda még az utolsó fegyvertől sem riadt vissza. A galíciai Dobromil kisvárosban egy fiatalember vértanúul meghalt, mire az Aguda kortesei egész Lengyelországban hirdetni kezdték, hogy a cionisták politikai gyilkosságát követelték el. És annak ellenére, hogy ugy az illetékes állami hatóságok mint a rabbinátus a leghatározottabban megcafozták ezt és napnál is bizonyosabbá vált, hogy a fiatalember természetes halállal halt ki, az Aguda egész a választásokig változatlanul kitartott a cionista politikai gyilkosság vádjá mellett.

Az Aguda fegyvertárai között a kampószerkesztők mellett ott voltak a zsidó asszimilánok is, akikkel egyetemben kiadták a választási jelszót, hogy „meg kell törni a cionisták hegemóniáját”. És ugyanazok az emberek, akik négy évvel ezelőtt ugyancsak együtt küzdöttek a németekkel és ukránokkal a kisebbségi blokkban, ezalkalommal nem állottak a cionisták a német junkerség és az ukrán pogromhősök darabontjainak helyegéni.

Nem csoda, ha ilyen körülmények között maguk a cionista vezetők is súlyos aggodalommal néztek a választások elé, annál inkább, mert a cionista sajtó nem bizonyult elég erősnek a küzdelemben. Am a múlt vasárnap lezajlott választások mégis a tiszta és hamisítatlan eszméjüket diadalmra. A győzelem vázrakozáson felüli volt. Az Aguda minden árulás és kormánytámogatás ellenére egyetlen mandátumot sem tudott szerezni. A zsidó választóknak több mint hetven százaléka a legnagyobb terror közepette is a cionistákra adta le szavazatát. Az agudisták legerősebb várában, Varsóban, például a cionisták 43

mi embereket letartóztattak és gyűléseiket betiltották. Így például a legnagyobb zsidó centrumokban, mint Varsóban és Lodzban az egész választás tartama alatt egyetlen cionista agitációs gyűlést sem lehetett tartani. Mindezt pedig az Aguda beszerzésaira követték el a kormányhatóságok.

Ezután kezdetüket vették a személyes denunciaciók. A kisebbségi blokk híveit a rendőrségre és adóhivatalokhoz idézték és súlyos büntetésekkel sújtották, megfenyegették és elvették koncesszióikat. Hiteles bizonyítékok vannak rá, hogy valamennyi feljelentést az Aguda tagjai tették, valamint arra is, hogy az Aguda tagjainak különböző koncessziókat és egyéb kedvezményeket ígértek, ha az Aguda listáját fogják támogatni. A terrornak és a rémületnek ez az atmoszférája természetesen demoralizálólag hatott a győnébb idegzetűekre. A legáltalánosabb ösztönök és a leggyanusabb kreaturák kerültek felszínre.

De ez még nem volt elég. A kormány és az Aguda még mindig nem érezte eléggé biztosítottak pozícióikat. Két választási kerületben, mégpedig Kovelben és Lódában, ahol a legutóbbi választásokon az összes mandátumokat a kisebbségi blokk nyerte el, a kormány egyszerűen érvénytelennek nyilvánította a kisebbségi listát. A rabbiakat a legsúlyosabb fenyegetésekkel kényszerítették, hogy manifesztumot írjanak alá a cionisták ellen és az Aguda mellett. Megelégedéssel kell azon-

ezek szavazatot kaptak az Agudisták 24 ezer szavazatával szemben. Krakóban a cionista dr. Tohn 18.475 szavazatot kapott, míg ugyanott a lengyelországi Aguda elnöke, Shapira rabbi, alig tudott 2700 szavazatot összegyűjteni. Lembergben dr. Reich 28 ezer szavazatával szemben az Aguda alig néhány száz szavazatot kapott.

A végső eredmény még most sincs megállapítva. Harmineket kerületből még hiányoznak a választási eredmények. Számos kerületben pótválasztás lesz. A cionistáknak azonban már eazig is 14 biztos képviselői mandátumuk van. Hét a kongresszusi Lengyelországból és hét Galiciából. A megválasztott képviselők a következők: Grünbaum, Hartglas, dr. Rosenblatt, dr. Wigolzi, dr. Thon, dr. Reich, dr. Rosmarin, dr. Leser, Eisenstein, Farbstein, Lwowi forábbi, Kosner, Glasermann és Schipper.

A zsidóság ezen a választáson nem jutott annyi mandátumhoz, mint legutóbb. De egy parlamenti frakció ereje nem annyira tagjainak kvantitásától mint kvalitásától és homogénitásától függ. A legutóbbi lengyel parlamentben a zsidó képviselők klubja, amelyben az agudisták is résztvettek, nem volt egységes és ez ugyszólván megbénította működését. A most megválasztott zsidó képviselők egyazon ideáltól eltelve, egyazon program alapján kerülnek be a parlamentbe és működésük is minden bizonytalanság nélkül lesz. A történelmi igazságszolgáltatás teljességet be a testvérharcot felidőző lengyelországi Agudán, aki csakugyan belesett magába a verembe. A lengyelországi választás intő példa kell legyen mindama országok zsidósága számára, ahol a zsidóság, mint politikai kisebbség kíván résztvenni az állam életében.

A parlament mai ülése egységesen tiltakozott a népszövetségi döntés ellen

A nemzeti parasztpárt ismételt a határozatot, de a kudarcot a kormány bűnéül rója fel

(Bucuresti-Bukarest, március 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy Madgearu és a nemzeti parasztpárt több vezéreinek interpellációjával szemben a parlament Leonte Moldoveanu többségi képviselő javaslatára elhatározta, hogy üdvözlő táviratban juttatja kifejezésre helyeslését Titulescu külügyminiszternek az optánsperben tanúsított magatartása iránt. A kamara mai ülésén is az optánsperben hozott népszövetségi döntés elleni hangulat dominált. A nagyjelentőségű ülésen szokatlanul nagy számban jelentek meg a képviselők és több szenátor is részt vett az ülésen.

Határozati javaslat a Népszövetség ellen

Az első szónok ugyancsak Leonte Moldoveanu volt, aki beszédében emlékeztet a múlt ülésen tett javaslatára és a Titulescuhoz intézett táviratra. Ma már — mondotta — pontosabb hírek érkeztek Genfből, ezért az események fejlődésére való tekintettel a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

„A kamara teljesen helyesli Titulescu külügyminiszternek a Népszövetség tanácsa elől tett kijelentéseit, (a képviselők felüli tapsolnak) valamint azt az elhatározását, amellyel a román állam nevében visszautasította két semleges bíró kinevezését a párisi vegyesbírósgyú megkötésére, anélkül, hogy erre a bíróságokra kötelező lenne az 1927 szeptemberi tanács-határozat. Az ország szuverenitása nem veszélyeztethető és ennek következtében a parlament feltétlenül támogatja a külügyminisztert ezután következő akciójában, amely a nemzeti érdek védelmét jelenti. (A képviselők hosszasán tapsolnak.)

Felolvassa a nemzeti parasztpárt deklarációját, mely szerint a nemzetek szövetségének határozata igazságtalan és azt az ország nem fogadhatja el, de köteles megállapítani a kormány felelősségét, amely a külföldnek a román nép iránti rokonszenvét ily kedvezőtlen irányban változtatta meg. A deklaráció elismeréssel adózik Titulescunak az ország érdekeinek védelmében teljesített fényes munkájáért.

Papacoslea felolvassa a néppárt nyilatkozatát, amely szerint a párt mindig a kormány mellett áll a román ügy védelmében.

Bralianu Vintila köszönetet mond az ellenzéknek, amely felül tud emelkedni a pártszenvédélyeken. A kormány folytatni fogja munkáját az ország érdekében megmentésére. Köszönetet mond Titulescunak, az ország és a kormány nevében és köszönetet mond az egész parlamentnek az ilyen körülmények között megnyilvánított feltétlen támogatásért. (Teljes taps.)

„A kamara teljesen helyesli Titulescu külügyminiszternek a Népszövetség tanácsa elől tett kijelentéseit, (a képviselők felüli tapsolnak) valamint azt az elhatározását, amellyel a román állam nevében visszautasította két semleges bíró kinevezését a párisi vegyesbírósgyú megkötésére, anélkül, hogy erre a bíróságokra kötelező lenne az 1927 szeptemberi tanács-határozat. Az ország szuverenitása nem veszélyeztethető és ennek következtében a parlament feltétlenül támogatja a külügyminisztert ezután következő akciójában, amely a nemzeti érdek védelmét jelenti. (A képviselők hosszasán tapsolnak.)

Madgearu a nemzeti parasztpárt nevében határozottan visszautasítja a genfi döntést, keresni kívánja azonban az okokat, amelyek erre az eredményre vezettek. A határozati javaslat két részből áll: Az első részből, amely a genfi határozatokat visszautasítja, az egész ország egyhangulag azonosítja magát. A második rész azonban már pártpolitikai szempontokat tartalmaz és a kormány működését is helyesli. Ezért nem járul hozzá Moldoveanu javaslatához.

(Folytatás a 3-ik oldalon)

Weizmann amerikai útja előtt

Nagy miting Londonban. — Weizmann és Colonel Kish beszédei

Dr. Weizmann február 29-re tervezett amerikai útját rövid időre elhalasztotta, mert a Palesztinából visszatérő Sir Alfred Monddal fontos megbeszélései lesznek. Weizmann amerikai útja előtt a londoni Keren Hajjeszod a Savoy szállóban nagyszabású mitinget rendezett. Fontosabb beszédet mondott Leonard B. Franklin a miting és Simon Marks az angol Keren Hajjeszod elnöke. A londoni Keren Hajjeszod West-End központja egy ezer fontos csekket adott át Weizmannnak. A miting két résztvevője 500, illetőleg 290 fontot jegyzett. Felszólalt az estélyen Colonel Kish, a palesztinai exekutívó tagja, aki a Keren Hajjeszod érdekében Dél-Afrikába utazik. Kish beszédében a többek közt a következőket mondta: A gazdasági nehézségek csúcspontján már túl vagyunk. Körülbelül egy hónap óta teljesen megváltozott az ország helyzete. Mindazok, akiknek az elmúlt két év nehézségeit el kellett szenvedniük, méltósággal és önfeledőzettel viselték azokat. Plumer kormányzó elutasítás előtt jelentette ki előttem, hogy csak a legnagyobb tisztelet és csodálat hangján nyilatkozhatik a zsidó munkásság hősi és bátor magatartásáról, amelyet a súlyos időkben tanúsítottak. A munka a gazdasági nehézségek közepette sem szünetelt, a fejlődés állandó volt. A narancs-ültvények a fejlődés magaslatára jutottak és a kivitel sok ezer fontot hozott az országra. A haifai kikötő építése az ország ipari fejlődésének fog új impulzusokat adni, mert Haifa lesz a Földközi tenger legnagyobb kikötője. *A zsidó nemzeti otthon nem dom többé.* 150.000 ezer zsidó él ma már ott teljesen zsidó légkörben. Egy angol bank kénytelen szombaton zárva tartani és vasárnap dolgozni. Ha mindnyájan teljesítjük kötelességünket akkor nagyszerűt alkothatunk.

Amidőn dr. Weizmann szólásra emelkedett a jelenlévők színi nem akaró óváciában részesítették. Hallották — kezdte Weizmann szavait — hogy Palesztinában pozícióink megerősödött. Néhány hónap, legkésőbb egy év múlva túl vagyunk minden nehézségen. En azonban nem szeretném, ha a csüggedést tulozott optimizmus váltaná fel. Bizonyos idő múlva újra beállhatnak újabb nehézségek, amelyeket ismét el kell majd győznünk. Ne veszítsük el a realitások és a prozopciók iránti érzékünket. Palesztina fejlődését a többi országokéhoz kell viszonyítani. Nagy és nehéz feladat egy országot újra felépíteni. Aki fél és légyszívű, az maradjon távol. A chalucok nem riadnak vissza semmi nehézségektől. A krízis a londoni zsidók szívét, akik a Keren Hajjeszodot a leggyengébben támogatják, sokkal erősebben megrendítette, mint a palesztinaiakat. Aki arra vállalkozik, hogy egy országot felépítsen, annak rosszra és jóra egyaránt fel kell készülnie. Most ismét Amerikába megyek, a nyugat legnagyobb zsidó közösségéhez. Azok a zsidók, akik egykor a pogromok elől menekültek, most segíteni tartoznak a visszamaradottaknak egy új szabad haza felépítésében. A Palesztinából jövő jó hírek felemelőleg fognak hatni az egész világ zsidóságára. Anglia is nehézségekkel küzd az ő kolonizációjában és számos hibát követ el. Csak a napokban tett nekem egy angol kormányfőru szemrehányást, hogy mi igen szerények vagyunk, sokkal többet kellene arról beszélnünk, amit eddig tettünk és elértünk. A szerénység ép olyan, mint a tulzás. Azzal érvelnek ellen-

SELECT

Nagy sikerrel folytatja:

Garzon lányok

elsősorú vigjáték bemutatását, főszerepben Verebes Ernő, Jenny Jugo

Monopol Filmcentrál

feleink, — fejezte be Weizmann beszédét, — hogy Palesztinát csak a zsidóság egy része akarja. Hát Olaszország egyet és függetlenségét az összes olaszok akarták? Nem utasították-e eleinte a zsidók a tórást is vissza? Végül mégis csak el fogják az összes zsidók ösmerni, hogy Palesztina a zsidóság fundamentuma. Fel kell építenetek Palesztinát gyerme-

keitek számára, hogy a zsidóság fennmaradjon.

Weizmann beszédét viharos tetszésnyilvánítás követte. A miting elnöke zárószavaiban közölte, hogy Weizmann beszédének hatása alatt a hallgatóság számos tagja nagy adományokat juttatott a Keren Hajjeszodnak.

Az olaszországi szláv emigránsok üdvözlő táviratokat küldtek az osztrák parlamentnek

531 szláv elemi iskolát és hét középiskolát szüntették meg a faszizmus Olaszországban

(Zágráb, március 12. Az Uj Kelet tud.) A Zágrábban megjelenő *Obzor* című horvát lap pénteki számában kimerítő tudósításban számol be az olaszországi szlávok ért üldözésekről. A lap szerint az olaszországi szlávok üldözése minden képeletet felülmúl és már a paroxizmusig fokozódott. A horvát nemzetiségi tisztviselők jelentékeny részét elbocsátották, másik részét pedig Olaszország belsejébe helyezték át. A szláv iskolák szomorú sorsra jutottak — folytatja az *Obzor* — és eddig 531 szláv elemi iskolát és két középiskolát szüntettek meg a faszizmus. A szláv gyermekeknek megtiltják, hogy egymásközött anyanyelvükön beszéljenek és kényszerítik őket, hogy belépjenek a faszista ifjúsági szervezetekbe. A templomokból is kiűzőlék a szláv nyelvet. A szláv gazdasági és kulturális egyesületeket sorban betiltják és vagyonukat elkobozzák. Az *Obzor* végül ezzel fejezi be a cikkét.

„Mindezeket azért jó tudni, mert nemzetközi kérdés lesz az olaszországi kisebbségek ügyéből, különösen pedig, ha figyelembe vesszük, hogy az olaszok a világ közvéleményét azzal igyekeznek megtéveszteni, hogy az olaszországi kisebbségek egyenjogúsága nem lehet vita tárgya.”

A ljubljani kisebbségi iroda lekötli az olaszországi szláv emigránsoknak az osztrák parlamenthez intézett üdvözlőtáviratát, abból az alkalomból, hogy az osztrák szövetségi gyűlésen szavazták az olaszországi német kisebbségek helyzetét. A szláv emigránsok egyesülete táviratot küldött az osztrák parlamentnek, amelyben köszönetet mond, amiért a kulturális figyelmét felhívták az olasz kormány barbár kisebbségellenes politikájára. Az egyesület az összes kisebbségek szimpátiájáról biztosította az osztrák parlamentet.

Benes Magyarországot is a kisántántha invitálja

„Az új Középeurópa a béke, a biztonság és a nemzetközi haladás garanciája”

(Prága, március 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Benes, a csehszlovák köztársaság külügyminisztere tegnap fogadta a sajtó képviselőit és nyilatkozott előttük Középeurópa és a kisántánthoz való viszonyáról. Benes azzal kezdte, hogy sokan a háboru utáni Középeurópát sokkal komplikáltabb államközi alakulatnak tekintik, mint a régi Habsburg monarchiát. Sokkal több földrajzi, etnografiai és történelmi ismeretet igényel ennek a mostani államközi alakulatnak megismerése, mint az osztrák-magyar monarchia.

demokrata politikája külső vonatkozásokban is érvényre jutott, elsősorban pedig a szomszédokkal való viszonylatban. Ebben a vonatkozásban mindig meg voltunk győződve arról, hogy a békes együttműködés fejlesztése ép úgy a mi érdekünk, mint a szomszédoké. Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a kisántant célja sohasem volt kizárólagosan defenzív jellegű. Nemesak azért jött létre, hogy a régi rendszer restaurálását megakadályozza, hanem egyuttal olyan természetű szövetség volt, amely célul tűzte ki az új államok gazdasági és politikai rekonstrukcióját és annak az utnak a kiépítését, amely új politikai metódusok igénybevételével Középeurópa konszolidálása s stabilizálása felé vezet. A kisántantnak ez a karaktere tulsulyban volt a defenzív karakterrel szemben és ebben a szellemben fejlődik a kisántant tovább. A kisántanthoz tartozó államok azonban teljes tudatában vannak a ténynek, hogy náluk a rend, a konszolidálás és az egészséges politikai és gazdasági élet csak akkor jöhet létre, ha ugyanez a gyógyulási folyamat megvége a szomszéd országokban is. Ennek a rendszernek az eredménye pedig abban nyilvánul meg, hogy a békepolitikában Középeurópa összes államai egymásután vesznek részt, mindenekelőtt Ausztria és Lengyelország. *Mindig azon igyekeztünk és továbbra is törekedni fogunk arra, hogy Magyarországot szintén bevonjuk ebbe a körbe és biztosak vagyunk a felől, hogy eljön a nap, amikor Magyarország jelentkezni fog nálunk és kérni fogja, hogy barátságban együttműködhessen velünk a demokráciának azon a politikai és gazdasági rendszerén, amely Középeurópa összes államaiban utat tör magának.*

— Az utóbbi időben Európa közvéleményét — mondta Benes — nyugtalanította az a kampány, amely a békeszerződés revíziójára vonatkozik. Sokan azt hitték, hogy ez tisztára burkolt propaganda-mozgalom, amelyet a középeurópai államok, különösen pedig Románia agrárreformja miatt indítottak meg. En azonban ezt a kampányt csak átmenetinek és az idők jelenek tekintem. Ilyen mozgalmak felbuknak olyankor, amikor a nemzetközi helyzetben valamiféle okból feszültség áll elő. Nem hunyhajtuk be szemünket az ilyen veszedelmek előtt. Az egész világ tudja, hogy a békeszerződések nem tökéletes és nem minden tévedésből mentes alkotások, de mi mindig is kijelentettük és ma is álljuk, hogy a dolgok pillanatnyi helyzete összehasonlíthatatlanul jobb, mint a háboru előtt.

— Az új Középeurópa a béke, a biztonság és a nemzetközi haladás szempontjából sokkal több garanciát nyújt minden külső komplikáltsága ellenére, mint a régi rendszer maga külső politikai egységével. Hogy a dolgok most így állanak, az alapjában véve annak a politikának az eredménye, amely a demokráciában gyökeredzik. Az új Középeurópa a demokrácia alapjain épül és fejlődik.

A kisántant politikájára vonatkozólag Benes a következőket mondta:

— Ugy vélem, hogy Csehszlovákiának,

Keresek bérletre, esetleg megvételre egy koncert **harmoniumot** Király J. zeneműkereskedés

Maxim Gorkij harmincöt éves irői jubileuma

Már élete is, akár a Knut Hamsiné, a Jean Richépiné, vagy Jack Londoné, forradalom volt. A legalacsonyabb sorsból küzdötte fel magát világhírességgé. Annak a „szavallé”-nak gyermeke volt, mely, ha öntudatra ébred, minden öntudósított szolgálat jobban érzi megalközöttágát, mert szívével és eszével érzi azt.

A moszkvai csöcselék soraiban élte désenek korszakában mozgalmas haradásének korszakában szorgalmas harcosi vívott szívében a muzsik és a városi proletár érzésvilága, — a muzsiké, mely alázatos, de egyben indi vidualista és önző s a proletáré, mely harcoss és keserű, de a kollektív szempontok figyelembevételére már inkább hajlamos.

„A „Gorkij” nem családi neve, hanem pseudonim, annyit jelent magyarul, hogy keserű. Keserű Miska néven adja ki első írásait, amelyekre mindjárt figyelemessé lesznek az orosz irodalmi körök, különösen a cári önkény ellen küzdők egyre erősödő tábora.

Ezek az írások nagyon is megfélemlenek a „keserű” jelzőnek csöndes, rezignált pesszimizmus hatja át azokat — s egyben az idegét legfinomabb rezzenéseinek olyan pontos észrevételei jellemzi őket, mintha Dosztojevszkij hősei volnának alakjai; — ugy látszik, ez a lélektani érzékenység kimondottan orosz tulajdonság.

Östelenül — ma már — senki sem indulhat el irodalmi utra s Gorkij is, — az első kimondottan proletár-írója Oroszországnak, magával hozza Tur genyev örökségét a megfigyelés realizmusát. Dosztojevszkij beteges érzékenységet és ezeket az adottságokat a maga érzelmes forradalmiságával frissíti fel, illetőleg mélyíti el.

Előtte Dosztojevszkij volt az, aki az orosz városi élet mélységeit meglátta és kedvtelve bolvongott a fertő dzsungelében, hogy annak mocsaráiból az emberi lélek kincseit hozza fel. De Dosztojevszkij a konstatación a „belső” megváltás lehetőségén nem jutott túl, amiként Tolsztoj sem. Gorkij az első, aki minden realista életlátása, sőt pesszimizmusa ellenére, hisz a téft megváltásában, abban, hogy az elnyomottak szolidaritással és önfeledő küzdelemmel fizikailag is megváltathatják magukat.

Kétségtelen, hogy az a nagy hatás, amelyet Gorkij Európára tett, nem elsősorban proletár-író voltának köszönhető. Inkább annak a divatnak, mely Vogue esztétikai propagandája révén az orosz irodalmat a közérdeklődés, a kultur-snobizmus középpontjába terelte. Am túl a kimondottan irői kvalitásokon, melyek különösen novelláiban érvényesültek, az egész európai progresszió rövidesen Gorkijban látja irodalmi harmonását. És tényleg „Anyá” című regénye, melyben az orosz forradalmárok hősi és önfeledő életét festi meg feledhetetlen szépséggel, minden nemesebben érző emberre óriási hatást gyakorolt. Éppen csak az ő helyzetét teszi lehetetlenné hazájában s az akkor már Európában ünnepelt iró Capri-szigetére költözik — irásait most már elsősorban európai könyvkiadók számára írja.

Az 1917-iki orosz forradalom, mely-

URANIA

Szenzációs premier

A szerelem törvénye

megható dráma, főszerepben Einar Hanson (Bánatos ucca filmből ismert művész) és Karina Bell.

Monopol Filmcentrál

nekik, mert ben, diszkrét és egyenesen suite. Egy S közeledik, Ge velkezők el szu szakállal mekkel, vállá jal, lebernyeg Amint kider utazik, ez az szak a fantas intli. Az agga fürgé léplek Genfbe utazi lindert.

A vonalna dálnia kellen lonkocsiba, késben a cigi Senki nem Loucheur elő paszkódnak tott vasutaso tele van ujs Briand elind szövetségi ú

Dijonban publikum os király. A sar ben felrakol rekkarimájú ges legények nap. Ez visz go kalap, he Loucheur fel taszlikus agg

De... pé... Hat v

Cluj-Koloz tet tud.) Az előtt hosszas anomáliákka tóság és a v tét nagy mé ezek az anor kas ucca 4. oszlály ügym oszlályának jelenőssz szer behajtása, a kifizetése stl

A város h pénzügyeit el gitó módon városi taná vette a pénzi ra való felo

El... Gampa

(Budapest tudósítójától néhány n Gampa Józ mult év foly déniára is után a Mar ták. A Mar László Sár Gampában november 1

J

Főszere Minden zációsab

nekik, mert mindkettőn neveltek. Közben, diszkrét husz lépés távolban, lassan és egyenesen forog a nyomában az egész suite. Egy Svengali-külsejű aggastyán közeledik, Gauthier ur, a francia agrárszövekedezik elnöke, egy tudós, lengő-hosszú szakállal, szurós, pápaszemes szemekkel, vállait verdeső hosszú fehér hajjal, lebernyegben és cilinderral a fején. Amint kiderül, ő is utazik. Cilinderben utazik, ez az utisapkája. Briandnak tetszik a fantasztikus aggastyán, magához inti. Az aggastyán rögtön megfiatalodik, füge lépekkkel szalad Briandhoz, ő is fögbe utazik, nem hibba vette fel a cilindert.

A vonatnak már négy pere múlva indulnia kellene, Berthelot felszállott a szalonkocsiba, Briand még szívja a napsütésben a cigarettáját és meg sem mozdul. Senki nem meri figyelmeztetni. Végre Loucheur elveszi az óráját. Most felkapaszkodnak mind a szalonkocsiba, izgatott vasutasok futyulnak, minden kupé tele van újságírókkal és delegátusokkal. Briand elindult a negyvenkilencedik népszövetségi ülésre Genfben.

Díjonban bemegyek az étkezőbe. A publikum össze-vissza ül, egy cigány, egy király. A sarokasztalban Briand, aki közben felrakott egy fantasztikus puha, ke-rekkarimájú kalapot, vándor szlovák üveges legények hordanak csak ilyen vasárnap. Ez viszont Briand ülkalapja. Pörgő kalap, helykén ül a fején. Mellette Loucheur felesége, szemben vele a fantasztikus aggastyán, aki ide is magával

hozta a cilindert s gondosan elhelyezte a fejéket az ablakhálóban. A lebernyegét viszont ebédhez se vette le. Briand különösen érzi magát az aggastyánnal, többet beszélnek, mint esznek. Ami kissé dühbe hozott, hogy nekünk, cigányoknak, céklát szerviroztak ebédre és Briandnak lazacot, továbbá nekünk marhahúst és Briandnak pulykát. Ha rossz a koszl rögtön melancholikus és barátságatlan lesz. Ami megbékített, az Briand étvágya volt. Megevett egy fél pulykát, elégedetten nézett maga elé, a feketénél fölrakta a fejére a szlovák kalapot s most igazán olyan volt, mintha a Café Madridban ülne, kiinn a terrazon, a napsütésben, nézné a boulevardot és rendben találna a világot. Mindig megnyugtató, ha látom, hogy politikusok és diplomaták jól ebédeltek. Legalább, amíg esznek, biztosan nem foglalkoznak mással.

Ahogy reszkelő ujjakkal előkapar egy cigarettát, meggyújt, elégedetten hátradől és szóllan emésztéssel bámol maga elé, rendkívül rokonszenves az egész ember, nyugodt, tapasztalt, okos és hideg. Gyakorlata van az emberekben. Az emberek olyan sok félek és annyi bajuk. Itt vannak ezek a magyarok. Itt vannak ezek az olaszok. Briand néz maga elé, hosszan kifújja a füstöt s szemmeláthatólag és minden emberi valószínűség szerint arra gondol, hogy étkezőkben soha nem egészen friss a lazac.

Neki gyakorlata van ebben az étkezőkben. Állandóan uton van, ő a béke vigéce. Nem tudnak nyugton ülni, egyre csinálnak valamit az emberek. m. s.

radról való megszökése után Gampe Prágából Lászlónak írt, amely így hangzott: „Üdvözöllek! Mi az októberi forradalom hívei nyugodtan élünk Prágában.” A nyomozás során kiderült, hogy Gampa valóban a pólai haditengerésznél szolgált, az októberi forradalom elején Budapesten tartózkodott, ezután lo-pás miatt két évet ült a szegedi Csillag-börtönben. Kiszabadulása után áttette szék helyét Romániába és többnyire Kolozsvár és Nagyváradon operált. Legutóbb Nagyváradon a jogakadémia épületébe

tört be, amikor el is fogták. De csak két napig volt a rendőrség foglya, mert megszökött és mint utóbb kiderült, Prágába ment.

Valószínű, hogy László Sándor szenzációs vallomása alapján a Tisza-perben perújítást fognak elrendelni annál is inkább, mert a 18 évre elítelt Sztankovszki Sándor, aki a szegedi Csillag-börtön lakója és aki mind a mai napig ártatlanságát hangoztatja, perújítás felvételét kéri a bíróságtól.

Egy nagyarányú katonaszabadítási akcióban való részvétele miatt letartóztatták a ruszinszkói Gyosz főtitkárát

Faltin Ottó bevallotta, hogy pénzt fogadott el

(Ungvár, március 12. Az Uj Kelet tud.) Ruszinszkónak már megint nagy szenzációja van. Az ungvári rendőrség tegnapi este a kassai ügyészség utasítására letartóztatta Faltin Ottót, a Gyáriparosok Szövetségének ruszinszkói titkárát és pedig kaonaszabadítás, eszlás és egyéb bűncselekmények miatt.

A kassai ügyészség körülbelül két hete bizalmasan értesítést kapott, hogy nagyarányú katonaszabadító társaság működik Ruszinszkóban. A nyomozás lassan haladt előre, míg három nappal ezelőtt egy házkutatás alkalmával sikerült a társaság fejének, Faltin Ottónak levelét megtalálni, amelyben katonaszabadító célokra pénzt kér. Az ügyészség elrendelte Faltinnak ma reggelre való elővezetését. Faltin pénteken neszét vette a dolgoknak és Kassára utazott, hogy a terhelő tanulat terrorizálja. Korruptió veszélye miatt az államügyészség parancsot adott Faltin letartóztatására. Faltin azonban közben visszatért Ungvárra. Az ungvári

sorompónál detektívek várták Faltin autóját, aki este tíz órakor érkezett meg. A vámsorompónál feltartóztatták autóját és Faltint beszállították az ungvári rendőrség fogdájába.

Faltin halálsápadtan csak annyit mondott: „Ich bin verloren.”

Az ügyeletes rendőrtisztviselő Faltint a fogda egyik zárkájába helyezte el. Ma reggel kihallgatták és kihallgatása után negyed tíz órakor autóján két detektív kíséretében Kassára szállították.

Faltin kihallgatásakor beismerte, hogy többször pénzt vett fel katonaszabadítási célokra, azonban nem tett egyetlen lépést sem, hanem „für sich” spekulált.

A rendőrség vallomásának nem adott hitelt, mert súlyos bizonyítékai vannak arra nézve, hogy bűncselekmények történtek. A nyomozás folyik. További letartóztatások várhatók.

Decentrálizálják Kolozsvár pénzügyi adminisztrációját

Hat városi pénzügyi alosztályt állítanak fel

(Cluj-Kolozsvár, március 12. Az Uj Kelet tud.) Az Uj Kelet néhány héttel ezelőtt hosszasan foglalkozott azokkal az anomáliákkal, amelyek a pénzügyigazgatóság és a városi adóhivatalok ügymenetét nagy mértékben hátráltatják. Ugyanezek az anomáliák nehezítik meg a Farkas utca 4. szám alatti városi pénzügyi osztály ügymenetét is. A város pénzügyi osztályának a város adminisztrációjában jelentős szerepe van így a városi illetékek behajtása, a tisztviselők és a vállalkozók kifizetése stb.

A város hat közigazgatási kerületének pénzügyeit ez a hivatal nem tudja kielégítő módon lebonyolítani, épen ezért a városi tanács állandó bizottsága tervbe vette a pénzügyi osztálynak hat alosztályra való felosztását. Az állandó bizottság

ezáltal az ügyosztály munkálatainak leegyszerűsítését és a felhalmozott ügyek feldolgozásának gyorsabb tempóban való keresztülvitelét akarja elérni.

Az új pénzügyi alosztályokban kizárólag képzett tisztviselők fognak dolgozni a városi pénzügyi osztályának ellenőrzése mellett. Az alosztályok munkakörét egybekapcsolják a város többi ügyosztályainak a működésével, hogy ezáltal a város általános közigazgatását harmónikusabbá tegyék.

Az alosztályok felállítását elsősorban a közönség szempontjából nagyjelentőségű, amennyiben a közönség nem fog napokig várni, míg hozzájuthat ahhoz, hogy kérvénye elintézzessék, továbbá nem kell hónapokig várnia, míg a várostól követelt pénzéhez hozzájuthat.

A Körösbe ölte magát Székely Sándor kolozsvári vasúti főfelügyelő 19-éves leánya

Az apa tragikus körülmények között tekinthette meg leánya holtestét a nagyváradai halottasházban

(Oradea-Nagyvárad, március 12. Az Uj Kelet tud.) Pénteken délután a Körös partján fuvarozó munkások, egy elegánsan öltözött fiatal, szép leány holtestét fogták ki a folyóból. A személyazonosságát nem sikerült megállapítani szózat estig, amikor végre megoldódott a szomorú rejtély.

A kolozsvári rendőrprefektúra hűnügyi osztálya telefonon szólította fel a nagyváradai rendőrséget és Székely Sándor kolozsvári vasúti főfelügyelő 19 éves Piroška nevű leánya felől érdeklődött, aki még kedden délelőtt eltűnt szülei lakásáról. Az a gyantát merült fel, hogy a fiatal leány Nagyváradon tartózkodik. — szólt a kolozsvári rendőrprefektúra jelentése, mert a szülei néhány szavas levéllet kaptak a postán, amelynek perséjéből feltehetően meg lehetett állapítani, hogy azt Nagyváradon álltak fel, így már kétség sem férhetett ahhoz, hogy a Körösből kifogott holtest a szerencsétlen Székely Piroškával azonos. A kolozsvári rendőrség, miután megőnthetetlen adatok állottak rendelkezésre, kíméletesen értesítette a szerencsétlen apát a tragédiáról.

Szózat éjszaka folyamán Székely Sándor legidősebb fia kíséretében Nagyváradra érkezett, hogy öngyilkos leányának holtestét láthassa. A rendőrségre sidett, ahol megtörtén rogyott le a székre, amidőn az ügyeletes rendőrtiszt fiatal lánya holtestének fényképét előmutatta. Hosszú órákat töltött a rendőrségen, míg végre sikerült engedélyt kapnia, hogy szerencsétlenül járt leányának holtestét a halottasházban láthassa.

Nagyváradai munkatársunk a temelési szertartás után megkérdezte Székely Sán-

dort, hogy mi indíthatta leányát e szörnyű tett elkövetésére.

— Négy-öt éves korában — mondotta a szerencsétlen apa — Piroška súlyos fej-tífuszt kapott. Felépülése után az orvos figyelmeztetett bennünket, hogy a veszély nem mulott el teljesen és 17—20 éves korában történhet nagyobb rázkódás. Pár hónappal ezelőtt Piroškán buskomorság jelei mutatkoztak. A legkitűnőbb tanárokkal vizsgáltatták meg, de semmi különös nem konstatáltak rajta. — Amikor kedden nem jött haza — mondotta az apa, — gyanut fogtunk és azonnal jelentést tettünk a rendőrségen, ahol napok múlva megtudtuk, hogy szerencsétlen leányom öngyilkos lett.

Elfogták Tisza István egyik gyilkosát

Gampa József, az Erdélyben is hirhedt betörő a gyilkos

(Budapest, március 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti rendőrség néhány nappal ezelőtt letartóztatta Gampa József hirhedt betörőt, aki a múlt év folyamán a nagyváradai jogakadémia is betört. Gampát kihallgatása után a Markó uccai fogházba szállították. A Markó uccai fogház egyik rabja, László Sándor festőművész felismerte Gampában azt a tengerészt, aki 1919 november 1-én a Meteor kávéházban ki-

jelentette, hogy a Stefánia utról jön, ahol megölte Tisza Istvánt. László Sándor leleplezése nagy szenzációt keltett és azonnal elrendelték Gampával való szembesítését. László a szembesítés alkalmával szemébe mondta Gampának, hogy ő az a szakállas tengerész, aki abban az időben ismert alakja volt Budapest éjjeli életének s ki állandóan szélső baloldali elveket hirdetett. László egyébként felmutatott egy levelet is, amelyet Nagyvá-

Corso filmszínház

A Nobel-díjjal koszorúzott Lagerlöf Zelma regénye

Jeruzsálem

Főszereplő Conrad Veidt

Monopol Matador

Mindennap d. u. 3—5-ig kizivánatra a legszenzációsabb kulturfilmek. Hétfőtől kezdve Rék tenger csodái az Océán mélységeinek titkázatos világa

Könyvelési és üzleti könyvek

különbözőes vonalzását készíti a

Cartea Românească

könyvgyár — Cluj pontosan, jól és olcsón

— Sztrájkolnak a belgrádi mozisok. Belgrádból jelentik: A mozisok ma sztrájkba kezdtek, mivel a pénzügyminiszter nem akarja leszállítani a magas vízállást. A mozisok sztrájkja következtében 15 ezer ember maradt kenyérlentül.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bansági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Választások a kolozsvári kongresszus hitközségben. A kolozsvári zsidó kongresszusi hitközség tisztújító választása vasárnap délelőtt feltizenkettőkor zajlott le. A választást dr. Spitzer József elnökle mellett ejtették meg. Elnöknek egyhangúlag ismét dr. Fischer Józsefet választották meg, aki hosszú propagandabeszédében köszönte meg a hitközségnek, hogy immár a negyedik ciklusban is megtisztelti bizalmával és az igyene élére állítja. Beszédében kifangsúlyozta, hogy a hitközség jövőbeni céljai között legfontosabbnak a kulturális fejlesztést és a hitélet kimélyítését tartja. Ezután megejtették az előjárásági és a tagbizottságok választását. A választások mindössze annyi újítást hoztak, hogy az iskolaszék élére dr. Balázs Endre helyett dr. Spitzer Pózsef került. Dr. Balázs az előjárásági tagja lett. A többiek megmaradtak régi tisztviselőikben.

Stresemann tanácskozásai Zaleskyvel és Marinkovicsal. Genéből jelentik: Stresemann német külügyminiszter vasárnap este Zalesky lengyel külügyminiszterrel, majd Marinkovics jugoszláv külügyminiszterrel tanácskozott, akikkel megállapodott abban, hogy tárgyalásaikat legközelebb Berlinben folytatják.

Ötvenéves évforduló. László Béla, a Lloyd Express hirdetési vállalat igazgatója tegnap ünnepelte születése ötvenedik évfordulóját. Az ünnepet ebből az alkalomból barátai és üzletfelei szíves ovációkkal halmozták el.

Megmentették a Robert Lee utasait. Newyorkból jelentik: A zátonyra jutott és már szombaton menthetetlennek jelentett Robert Lee amerikai gőzös összes utasait és személyzetét, hosszas küzdelem után, sikerült megmenteni.

Korda Mária balesete. Newyorkból jelentik: Korda Mária, az ismert nevű filmszínésznő, egy filmszereplésére Londonba készült. Tegnap egy taxi nekifutott a színésznő autójának és a karamból következtében Korda Mária mutatójára eltört. A színésznő kisebb sérüléseket is szenvedett, miért is londoni utja elmaradt.

Rikov beszédét mondott a szovjet gazdasági helyzetéről. Moszkvából jelentik: Rikov tegnap beszédet tartott a szovjet gazdasági helyzetéről és a felfedezett ellenforradalmi készülődésekről. A letartóztatott német mérnökökkel kapcsolatban kijelentette, hogy a letartóztatások nem irányulnak az angol és német vállalatok ellen, de kétségtelenül bebizonyosodott, hogy a doneki bányák mérnökei, akik a bányatulajdonosok zsoldjában állanak, tönkre akarták tenni a szovjet bányagazdaságát.

A párisi rendőrség szovjet-kémiszervezetet leplezett le. Párisból jelentik: A párisi rendőrség messze kiágazó szovjet-kémiszervezetet leplezett le, amelynek kapcsán számos letartóztatást fogalósított. A szervezet a versaillesi pilótaiskola több fontos okmányát eltalajdonította.

Felakasztotta magát egy budapesti konfliktuskocsis, mert nem bírta túlélni a konfliktus pusztulását. Budapestről jelentik: Szombaton hajnalban a Dugonics-utcában egy villanyosozslópra felakasztotta magát Tavasz István 66 éves konfliktuskocsis. Mire a rendőr megtalálta, már halott volt. Zsebében egy bucslevelet hagyott hátra, amelyben ezt írta: „Nem bírom tovább, meghasad a szívem amiatt, hogy konfliktusunk Budapesten kihalóban van. Az autó megölte a konfliktus én nem bírom el a mai időket”.

Päclesianu vezérinspektor felülvizsgálta a kolozsvári kegyeszerkárokat

Cluj-Kolozsvár, március 12. Az Uj Kelet tud.) A legutóbbi diákzavargások alkalmával okozott templomkárok megállapítása céljából vasárnap délelőtt Päclesianu kultuszminiszteri vezérinspektor Kolozsvárra érkezett és nyomban magához kérlette a kolozsvári két zsidó hitközség vezetőit a prefekturára, ahol Dan Parten megyei prefektus elnökle mellett megkezdődtek a kártérítések vonatkozó előzetes tárgyalások. A prefektus a tárgyalásoknál mint belügyminiszteri biztos szerepelt.

Az ortodox hitközség részéről megjelentek: Dr. Sebestyén József elnök, Glasner Akiba főrabbi, dr. Klein Miksa és Löffler Vilmos titkár. A neolog hitközség képviselőiben dr. Fischer József elnök, dr. Eisler Mátyás főrabbi, dr. Jakobi Emil szenátor és Lax Szalvator titkár jelentek meg.

A vezérinspektor a betérjesztett leltár jegyzékeket és a tanuvallomások alapján

elkészített jegyzőkönyveket vizsgálta felül. Ezeket az iratokat a vezérinspektor és a prefektus rendbenlévőknek találta. Az ortodox hitközség építkezési kára a hivatalos becsülés szerint 1.448.308 lej, a kegyeszerkárok között károk összege 5 millió 912.730 lej. A neolog hitközség építkezési kára 381.230 lej, a kegyeszerkárok elszennvedett károk összege 2 millió 528 ezer lej.

A bejelentésről jegyzőkönyvet vettek fel, amit Päclesianu vezérinspektor a esztörtökön megtartandó minisztertanács elé terjeszt. A jegyzőkönyvben megállapították, hogy a kárbevételek alkalmával az elpusztított kegyeszerkárok napi értékét vetették fel, nem pedig a sok esetben szinte fel nem becsülhető régészeti, vagy történelmi értékét.

A jegyzőkönyvet úgy a kormány reprezentánsai, valamint a megjelentek mindnyájan aláírták.

Szétépte a vonat. Budapestről jelentik: A győr-szombathelyi vonalon tegnap este a vonat átrobogásakor Kelemen Pál pályőr nagy csattanást hallott, majd a vonat elrohogása után véres emberi tagokat talált. A rendőri bizottság egy szerkesztést szagolt ember részét megtalálta és megállapította, hogy Kóbor György kisbavetkeztében a tengerbe zuhant. A buszsinüleg részegen került a sinekre.

Megőrült a fogházban egy halálraítelt apagyilkos. Budapestről jelentik: A törvényszék mára tűzte ki az ítélet kihirdetését az apagyilkosság miatt jogerősen halálra ítélt Papp Florián és a bírnérszesség miatt 15 évi fegyházra elítelt Papp Florián ügyében. Az ügyészség fogházában azonban csak Papp Floriánét állíthatták elő, mert Papp Florián, mielőtt a legfelsőbb kegyelmi döntést kihirdették volna előtte, a fogházban megzavarodott.

Papp Florián védőjének beadványára az ügyészség elrendelte a delikvens elmeállapotának orvosszakértővel való megvizsgálását. A bíróság Papp Floriáné jelenlétében és ügyében megejtette az ítélet kihirdetését, mely helybenhagyta a 15 évi fegyházra szóló büntetését, míg a Papp Floriánra vonatkozó ítélet kihirdetését az elmeorvosok szakértői véleményének betérjesztéséig felfüggesztette.

Válságos fordult Waiszlovits egészségi állapota. Nagyváradról jelentik: Megírta az Uj Kelet, hogy a diáker főtárgyalása után Diaconescu és Gergel fővadászt, akiket tudvalevőleg a hadbírótság felmentett, néhány nap múlva Nagyváradon, súlyos testisértés címen feljelentést tettek Waiszlovits ellen. Ebből az ügyből kifolyólag Waiszlovitsot a rendőrségre idézték, ahol azonban betegségére való tekintettel nem jelenhetett meg. Ugy látzik, az események izgalmai annyira megviselték a beteg Waiszlovitsot, hogy állapota vasárnap reggelre rosszabbra fordult. Fején a még mindig be nem hegedt seb gennyesedni kezdett és ennek következtében vasárnap délelőtt a láza 38,4 fokra emelkedett, amely délre már 40,5 fokra szökött fel. Három kezelő orvosa tartott konziliumot ágya fölött és orbáncot állapítottak meg. Az orvosok remélik, hogy erős szervezete győzedelmeskedik betegségén. Nincs kizárva az sem, hogy kolozsvári és budapesti professzorokat hívnak le a beteg ágyához.

A kolozsvári sómérők Trumpeldor ünnepéje. A félkaru zsidó hős halálának nyolcadik évfordulója alkalmából a sómérők nagyon magas előadást tartanak vasárnap f. hó 18-án délelőtt 11 órakor az Uránia-ozgószyház helyiségében. Az előadást Kolozsvár zsidó körében nagy érdeklődés előzi meg.

Öngyilkos lett egy tizenhatéves bécsi gimnazista, kinek jeltét a Krantzper dulta fel. Bécsből jelentik: Az elmúlt éjszaka folyamán egy tizenhatéves gimnazista gázzal megmérgezte magát. Bucsulevelében azt hangoztatta, hogy lelki életét a Krantz-per hírei annyira feldúlták, hogy kényszerítve volt a halálba menekülni.

Orvosi Kozmetikai Intézet. Prof. dr. Veress Ferenc Kozmetikai Intézete Kolozsvárt, Str. N. Jorga (Jókai) 5. sz. alatt megnyílt. Rendelés bór- és nemibetegeknek mint eddig, kozmetikai rendelés 4-5-ig.

Önalfosította magát a maroshévízi hitközség. A maroshévízi ortodox hitközség már régebben akciókat indított annak érdekében, hogy függetlenítse magát a szászrégeni anyahitközségtől és teljes autonómiával rendelkező önálló hitközséggé alakuljon át. A mozgalom kezdeményezői fel is készítettek a hitközség alapszabályait, amelyeket a kultuszminisztérium a napokban jóváhagyott. Ezen az alapon márc. negyedikén megtartották az alakuló közgyűlést, amely kimondotta a szászrégen-től való elszakadást, egyben Schwartz Adolf rabbit az új anyahitközség fő-rabbijává deklarálták.

Földrengés pusztított el egy perza határszéli városkát. Budapestről jelentik: Az európai obszervatóriumokban jelzett óriási földrengés Perzsia és Afganisztán határán. Sista tartományban pusztított. A földrengés fészke Debanden perza határszéli városka, mely teljesen elpusztult. A földrengés három óra hosszat tartott. Részletek még hiányoznak.

Tízmillió dinárba kerül egy bácskai nábob síremléke. Apatinból jelentik Speisel Ferdinand bácskai nábob síremlékét már egy esztendeje építik. A síremlék költségei tízmillió dinárra rúgnak. Az emlékmű 17 méter magas. A Bronz-alakját öt vagon szállította Milanóból, a márványköveket a temetőben külön villanygép csiszolja.

A tengerbe esett két láda aranyszállítvány. Newyorkból jelentik: Az itteni kikötőben nagyobb aranyszállítványt hajóztak be az olasz nemzeti bank részére. Két láda, egyenként százezer dollárt tartalmazó szállítvány, a munkások ügyelensége következtében, a tengerbe zuhant. A buvárok hiába kutatják.

Dr. Schwimerné D. Margit dal-estéje. E hónap huszonkettődikén, este kilenc órakor dr. Schwimerné D. Margit dal- és áriaestélyt tart a kolozsvári katolikus gimnázium diszternében. Műsoron lesznek Händel, Schubert, Brahms, Franz, Weber és Puccini. A művésznőt dr. Bródy Miklós karnagy kíséri zongorán.

Lelejték egy határátlépőt. Nagyvárad tudósítónk jelenti: Vasárnap este a biharpüspöki határszék a sötétben egy alakra lettek figyelmesek, aki a magyar határon át Romániába igyekezett. A határszék utasítás szerint megállásra szólították fel, aki azonban utasításnak eredt. Enre a határszék utána löttek, mire a fiatalember összeesett. A határszék behozta a biharmegyei közkórházba, ahol azonban rövidesen kiszennvedett. A zsebében talált irataiból megállapították, hogy Tömbe István huszonnégy éves bereghörszörményi lakossal azonos és hogy miért jött át a határon, még nem sikerült megállapítani. A helyszínrre kiszállt nyomozás megindította a vizsgálatot.

Uj tavaszi és nyári
Divatlapok
megérkeztek és olcsón kaphatók
Király János
könyvkereskedésében, Főter 15.
(Plebánia épület.) - Használt könyveket
veszlek. (Teljes Jókai, Kfasczikus
Regénytar stb.)

A legszebb legolcsóbb legelegánsabb nyomtatványokat
megrendelheti a
Cartea Românească
nyomdai műintézetnél - Cluj
Calea Dorobantilor No 14-16.
Kérjen árajánlatot.

Vizmentes ponyvák kerthelyiségek fedésére, kocsis- és vagontakarásra, napellenzőnek
zsák és ponyvakölcsönzés és eladás
Kárpitoskellékek, szalmazsákok, spárpa és jutaárak, **Kerti** és piaci ernyők
Boskovics József Str. Reg. Maria No 15. Cluj. Telefon 9-10.

1 öl tűzifa II. oszt. hasábos 4 m³, tüzelésre kitűnően alkalmas, házhozszállítva **950 Lei**
II. oszt. bükk és tölgy felaprítva, házhozszállítva 100 kgr.-ként **79 lei.** - II. oszt. bükk hasábos és hántottfa úgy aprított, mint őses tételekben a legolcsóbb napi árban kapható
KRAUSZ VICTOR, Str. CHINTEU 1-3. Telefon: 423.

nek hímőke, h pagandistája v résztül, vegye Maxm Gerkij kodó, aki, min soltasen tudot ben vett párt humanista ag ményeket és b kább, mint val zavaró pirossa csorbitatlan, d megrenditené évszázados ch se terolja meg lékos emberne teyözöttek fá den fájdalmat, volt és lesz, tóniában hall á

Ezt a nagy get, hajdani el sőt! Egyidőbe arra, hogy diszkreditálják a költőt és ne hívó európai s iránta. Gorkij mében több és mint pártemb

Gorkij továb s nagy művek mekkora törté gyaripar és p nak epepeját, ot, melynek kl te a szociogr a félvad Oros korszakának l muzsikot, D muzsikját a m szántságában, talításában.

Ez a regény szag belső hat rasi dolgozók dekeinek harcá koncepció ant Gorkij, po évei alatt, ha — még inkább írásai és ábrá tálában, fiatal sait ütökzatos rüségéből alak most, élete all zavarják nyug lanságok: nag san szárnya hogy a magas minden befoly sa az életet, a

Harcincóto csak a világ t táriátus, hanc minden gondó szeretete árad emberi életek sokat (Éjjeli mai élet min szorította, mé meri írásai in ocelekvésre é tak, hitet adt millióknak, h küzdelem, bá lannak látszik gel és családó letes küzdele má.

Ezt a saját bizonyítja. E megnehezült emberek fele görbéje mint hajlana: az e zikai törvény Gorkij vezet ködik el az e sem.

OL GUM

(A parlamenti ülés folytatása)

Elnök szavazásra teszi fel a kérdést, mire a kamara megszavazza a határozati javaslatot. Erre az elnök felhatalmazást kér, hogy a határozatot tudomására hozhassa a külföldön tartózkodó Titulescunak.

A kamarai ülés megkezdése előtt a kormány tagjai miniszertanácsot tartottak, amelyen Bratianu Vintila minisz-

terelnök részletesen ismertette az optáns-ügy állását.

A miniszertanács után a kormány-párt tartott értekezletet, amelyen ugyanez a miniszterelnök ismertette az optáns kérdést és rámutatott arra a megfontolásra, amelyet a Népszövetség határozata kellett, mert az ellentmondásban

áll a szeptemberi ülészakon hozott határozatával. A miniszterelnök ezután a belpolitikai kérdésekre tért át és rámutatott annak szükségességére, hogy a parlament huszvégig elintézzze a szövetségi törvényt, a közpiskolai oktatás reformját, a kultuszreformot és a munkatörvényt.

Az angol lapok szerint a népszövetségi tanács döntése az optánsperben súlyos teherpróbája a kisantant és Franciaország viszonyának

Páris, március 12. Az optánsperben hozott döntés még mindig élénken érezteti hatását az egész világpolitikában. Magyarországon különös jelentőséget tulajdonítanak Apponyi sikerének, miéрт az egységes-párt mozgalmat indított a Genfből visszatérő Apponyi üdvözlésére. Apponyt, aki ma érkezik haza Budapestre, szerdán egy öltagu, az országgyűlés valamennyi pártját képviselő küldöttség fogja üdvözölni, megköszönve magyar érdekek védelmében Genfben kimagyar érdekek védelmébe Genfben kifejtett.

A Magyarország eseményeknél azonban jelentősebbek és világpolitikai szempontból is latbaesők azok a nyilatkozatok és kommentárok, amelyekkel főleg a francia politikai és sajtókörök regisztrálják a pénteki határozatot.

A párisi jobboldali sajtó, amely természetesen mindig sovén álláspontot képvisel, elítéli a Népszövetség tanácsát a hozott határozatok miatt.

A szélső nacionalisták, akik Briandnak minden tekintetben ellenfelei és szeretnék maguk javára kiaknázni Briand magatartását, szemrehányást tesznek a francia külügyminiszternek azért, hogy az optánsperben a magyar álláspontot engedte győzelemre és feladta eredeti álláspontját, amivel elárulta Romániát.

Rendkívül figyelemre méltó a „Victoire” cikke,

mely hangsúlyozza, hogy a Népszövetség époly kevéssé tudja ma biztosítani a békét, mint ahogyan 1914-ben sem lehetett szó békegaranciáról, amikor még nem is volt Népszövetség.

Egészen más szempontból ítéli meg az eseményeket az angol sajtó. A „Daily Telegraph” szerint a Népszövetség tanácsának határozata az optánsperben és a szentgotthárdi incidens ügyében súlyos teherpróbája Franciaország és a kisantant viszonyának. Briand-t pillant

vádolják azzal, hogy a kisantant érdekeit feláldozza Chamberlainnal és Stresemannal közösen megállapított külpolitikai koncepciójának.

Az angol lapok szerint a francia delegátusok s kénytelenek voltak megállapítani, hogy az egész tanácsülés alatt a kisantant képviselői modortalanul viselkedtek a szentgotthárdi incidens ügyében.

A lap szerint Briand meg is korholta a kisantant delegátusait amiatt, hogy a döntés felolvasása után tartózkodtak a köszönetnyilvánítástól, sőt Marinkovics kijelentette Briandnak, hogy a tanács sem bírálható, sem köszönetet nem érdemel. Az angol lapok szerint a tanácsra különösen rossz hatást gyakorolt Titulescunak az a többször megismételt kijelentése, hogy a kisebbségeknek szentelniük kell. Briand Titulescunak ezt a kijelentését többször erőlyesen vissza is utasította és ennek volt következménye azután, hogy Titulescu nem vett részt a további tanácsüléseken.

A pénteki döntést egy teaestélyen Titulescu távollétében hozta meg a népszövetségi tanács

Genf, március 12. Titulescu külügyminiszter, aki tegnap hosszabb megbeszélést folytatott Stresemann német külügyminiszterrel, a „Rador” genfi tudósítója előtt a következő magyarázatot adta az optáns-per legújabb fejleményeiről:

— Ebben az ügyben Románia nem létező vereségénél is súlyosabb, hogy bizonyult a népszövetségi tanács határozatainak törekvése, ami magával vonja az egész intézmény eszközeibe és akciójába helyezett bizalom kérdését is. A mostani határozatot csütörtök este hozta a tanács, egy teaestélyen, melyre engem, noha tagja vagyok a tanácsnak, nem hívtak meg. Itt minden szóval ellenére szavazásra szólították fel a tanácsot, mielőtt még az érdekeltek elmondották volna véleményüket. Először történt így meg a népszövetségi tanács megalakulása óta, hogy annak egy tagja abba a különös helyzetbe jutott, hogy a határozatot egyszerre tudta meg a tanácssteremben a hallgató nagyközönséggel.

A népszövetségi tanács régi munka módszerei, az előzetes megbeszélések és tárgyalások mindenestre jobbak voltak mint a mostan inaugurált új módszer.

4. Románia hű marad a szeptemberi rezolúcióhoz és Chamberlain külügyminiszternek ugyanakkor tett kijelentéséhez.

5. A Magyarországgal való meggyőzés csak a jövőteli alapon lehetséges és azaz a feltétellel, hogy ez nem képezhet precedenst.

6. Az a tény, hogy a Népszövetség tanácsa Magyarország makacszkodására új formulával jött, a makacosság jutalmazását jelenti és nem fokozhatja azoknak a kapcsolatoknak intenzitását, melyek Romániát a Népszövetséghez fűzik. Titulescu mindezeket kívül még kijelentette a párisi „Matin” tudósítójának, hogy amíg ő lesz külügyminiszter, a román kormány a népszövetségi tanács által most javasolt megoldást el nem fogadja.

En magam — folytatta Titulescu — mindenestre a legnagyobb meglepetéssel vettem ezt tudomásul. — Az ügy jövő eshetőségét analizálva, — mondta még Titulescu — a következő konkluziókat lehet levonni:

- 1. Az az állítás, hogy Románia a pert elvesztette, valótlan.
- 2. A népszövetségi tanács fentartotta a

szeptemberi hármas-bizottság elvi álláspontját, mely Románia fölfogását fedi, visszatartva a magyar álláspontot.

3. A népszövetségi tanács által javasolt új formula nem nyújt egyáltalán megfelelő garanciákat ahhoz, hogy azt Románia elfogadhassa.

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy tizemünk munkáját foglalkoztathassuk ha tehát

olcsó és jó butort

Büsendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akár vásárolni, ne sajátja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár Rt.

hatallas raktárait Hitelekpes egyeneknek kedvező fiz. tési feltételek

A berlini Kamara-Opera teljes együttesének vendégjátéka Magyar Színházba

Első este (márc. 16. péntek 8 1/2-kor): Zaide (Mozart operája).
Második este (márc. 17. szombat 8 1/2-kor): Guny és féltékenység (Pergolesi operája).
Harmadik este (márc. 18. vasárnap 6-kor): I. A rászédett Kádi. II. Furfangos leányok. (Gluck operát).
Személyzet: Freiherr Wolff von Gudenberg (igazgató). Waldemar von Wultée (karmester), Hans Holtorf (Főrendező). Rnpran: Maria Rubinstein és Lisa Eschen. Alt: Eva Knopf. Tenor: Karl Fischer, Fritz Göllnitz. Bariton és basszus: Hans Freiherr von Stenglin, Franz Egenieff (Emil Freiherr von Kleydorff) Kamara-énekesek. Próza: A. W. Rabien, Hans Holtorff. Koncert-mester: Aug. H. Bruinier. Színpad-mester: Ottó Geisler.

Saját zenekar. Berlinből hozott díszletek, jelmezek, fűszerelések!

Szigoruan

orth. felügyelet mellett palackozott

בשר כשר

borszéki ásványviz

Megrendelhető a Borszéki Fürdővállalat Rt. v. zérképviselőjénél: Klein Samu Cluj, Calea Gen. Dragalina 27.

Hirdessen az Uj Keletben

Ezt a nagyon is emberi érzelmességét, hajdani elvtársai nem írják javára, sőt! Egyidőben mindent megtesznek arra, hogy Gorkij forradalmiságát diszkreditálják. Am ez nem keseríti el a költőt és nem gyöngíti meg a benne hívő európai szegények szeretetét sem iránta. Gorkij embersége mindenki szemében több és szentebb valami maradt, mint pártembersége.

Gorkij továbbra is Európában marad nagy műveken dolgozik. Megírja gyermekora történetét, majd az orosz gyáripar és proletáriátus kialakulásának epeopéját: az „Artanánov család”-ot, melynek klasszikus realizmusa szintén a szociográfiák pontosságával adja a félvad Oroszország civilizatorikus korszakának képét; a szelid és babonás muzsikót, Dosztojevszkij és Tolsztoj műsziát a maga óserőtől duzzadó elszántságában, teremtő erejében és brutalitásában.

Ez a regény részben a mai Oroszország belső harcára is rávilágít: a városi dolgozók és a falu ellentétes érdekeinek harcára, a stalini és a trozkiji koncepció antagonizmusára.

Gorkij, politikai passzívításának éveit alált, ha ez egyáltalán lehetséges, — még inkább elmélyült és letisztult. Írásai és ábrázoló művészetének kristályában, fiatalabb éveiben még tipikusai utózkodás és az orosz levegő süriaségéből alakult foltok elegyülnek; most, élete alkonyán, látását már nem zavarják nyugtalanságok és bizonytalanságok: nagy humanitása diadalmasan szárnyal a mindenre felelt, hogy a magaslatoikról távolian bár, de minden befolyásoltságtól mentesen lássa az életet, az orosz életet is.

Harmáncötödik írói jubileumán nem csak a világ minden részén élő proletáriátus, hanem pártkülönbség nélkül, minden gondolkodó ember és megérett szeretete árad feléje. S bár ő csak írt, emberi életet, nyomorult embersorsokat (Éjjeli menedékhely) ábrázolt, a mai élet minden hajótöröttjét szívéhez szorította, mégis a tett embere is volt, meri írásai inkább, mint bárki más íróé cselekvésre és önfeláldozásra buzdítottak, hitet adtak hitüket vesztett embermillióknak, hogy az emerséget való küzdelem, bármily meddőnek és hálátlanak látszik, bármily sok keseriséggel és csalódással jár: magában a becsületes küzdelemben találja meg jutalmát.

Ezt a saját életével bizonyította és bizonyítja. És bár a csillagok járása meglehezült az újért és jobbért küzdő emberek felett, bár a történelmi vonal görbéje mintha még mindig jobbra hajlana: az energia megmaradásának fizikai törvényében bizva hisszük, hogy Gorkij vezetése és szelleme nem kalózik el az európai gyom közepette sem.

Salamon László

Olla minőségileg világhírű

március 13.
a maroshévízi ortodox hitközséget indított függetlenül a hitközségtől elszakadó önálló mozgalom. A mozgalom résztvevői készítették, amelyeket apokrifán jövő márc. negyedikén szászrégenben Schwartz hitközség főel egy per-Budapestről beszervezői-üregés Per-Sista fész-drengés város-rt. A fölkren-tartott. Rész-ül egy hács-atinból jelen-skai nábob-endeje építik. llió díndára néter magas. or szállítóra-eket a teme-észolja.
láda arany-jelentik. Az aranyzállit-asz nemzeti-egyenkénti-zó szállít-lensége kö-uhant. A bu-
Margit dal-ettedikém. es-Vimmerné D. tarti a kulcs-disztennében. Schubert. Puccini. A-los karmagy-
lépöt. Nagy-Vasárnap-ésárok a sö-lyvelmesek. Romániába-utastás sze-let, aki-re a grani-ak fiatalim-ok behozták. a, ahoi azon-é. A zseb-állapították. zonnégýéves-azonos és-m. még nem-lyszinre ki-ta a vizsgá-
ok
hétök
nos
Fóter 15.
könyveket
ezikis
nsabb
okát
easca
Cfu j
14-16.

Maniu szerint 1916 óta nem élt át Románia olyan külpolitikai krízist, mint ma

— Az Uj Kelet tudósítójának esti telefonjelentése —

(Bucuresli-Bukarest, március 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az esti órákban Maniu Gyula fogadta a sajtó képviselőit és nyilatkozott az ellenzék állásfoglalásáról a genfi döntés által kreált belpolitikai helyzetben.

— **Hogyan fogadta a nemzeti parasztpárt a Népszövetség határozatát?** — tettek fel az újságírók a kérdést, mire Maniu a következőképpen válaszolt:

— Rendkívül meglepetéssel és fájdalommal vettük tudomásul a genfi döntést, de a mi számunkra már régen nem titok az a változás, amely az európai közvéleményben Románia irányában történt. Ez a változás annál is fájdalmasabb, mert azok a nagyhatalmak, a mi szövetségeseink foglaltak ellenünk állást, akik Magyarországnak valaha ellenségei voltak.

— **Általános-e a közvéleménynek a változása, vagy csak az optánsperre vonatkozik?**

— Fájdalom. — felelte a második kérdésre is Maniu — a változás általános és az egész európai közvéleményre vonatkozik. Legjobban bizonyítja ezt a szentgotthárdi fegyvercsempészség ügye, amelynek a Népszövetség előtt való kezeltési módjáról nincs is elég fájdalom szó megemlékezni.

Elmondhatjuk, hogy az ország nagy részében van. Olyan külpolitikai krízist élünk át, amelyre 1916 óta nem volt példa.

Magyarország a békeszerződés kijáratásával gépfegyvereket csempésztett eladta őket és ezt követte Bethlen március 4-iki beszéde Debrecenben, amelyben nyíltan követelte a békeszerződés revízióját. Erre a provokációna Bethlennek nem lett volna bátorsága, ha nem érezte volna azt a változást, ami az erópai közvéleményben Románia ellen fordult. Egyrészt a gépfegyvercsempészség elintézési módja, másrészt az optánsper! A szentgotthárdi incidensben való vizsgálatot nemcsak elhalasztották, hanem még el sem itétek azt! Ilyen rémes a helyzetünk tiz évvel az egyesülés után! Ide juttattott bennünket a liberális hamisító, idegenfaló, törvénytelen és részrehajló belpolitika és a külföldi orientáció teljes hiánya

— **Mi a lennévaló a mai bel- és külpolitikai helyzetben?** — kérdezték az újságírók.

Maniu három pontban a következőképpen fogalmazta meg a szükséges tennivalókat.

1. Románia álláspontjának világos leszövegezése a Népszövetség döntésével szemben.

2. A felelősség megállapítása és sankciók alkalmazása. Szankciók alatt a liberális kormány azonnali eltiltását értem.

3. Azoknak az eszközöknek a keresése, amelyekkel ezt a veszedelmet elhárítani lehetséges. Erős kormányhatalomra hívása, amely az egész nemzetre támaszkodik.

Liberális berkekben ma már valamivel bizakodóbb a hangulat. Feltűnő, hogy a kamara mai ülésén az avrescánus-párt egyetlen képviselőjének, Papacosteának felszólalását a többség lelkesen megtapsolta és néhány miniszter is tapsal adott kfejezést tetszésének.

Az Uj Kelet munkatársa a parlament folyosóján beszélgetést folytatott Dimitriu közlekedésügyi miniszterrel, aki kijelentette, hogy a kormány nem akar távozni és folytatni fogja ugy, ahogy eddig.

A lapok élénken kommentálják azt a tényt, hogy Maniu és Titulescu között a mai nap folyamán táviratváltás történt. A táviratok szövegét egyelőre nem bocsátották nyilvánosságra.

Közeli nagy eseményeket jósol az ellenzéki sajtó

A „Politica” című lap szerint a genfi döntésnek nagy visszhangja lesz a belpolitikában, sőt kormánykörök is felvetették a visszavonulás kérdését felhasználva a jelenlegi alkalmat, amely kedvező platformot ígér és a kormányra jutó ellenzéknek minődjárt nehézségeket jelentene az optáns-ügy, valamint a kultusz-reform problémája.

A „Lupta” szerint a nemzeti parasztpárt követeli a kormány lemondását és kész átvenni a felelősséget. A lap a kormány helyzetét még rosszabbnak látja, mint a kölesön meghiusulása esetén lett volna.

Maniu és Titulescu táviratváltása

Az „Adeverul” jelenti, hogy tegnap táviratváltás történt Titulescu és Maniu között. A külügyminiszter felhívta a nemzeti parasztpárt vezérének figyelmét a „Rador”-nak adott intervjújára és még további felvilágosításokkal szolgált az ellenzék vezérének. Az „Adeverul” tudomása szerint Maniu bizonyos fenntartással élt Titulescu közléseivel szemben és végsza nem olyan természetű, hogy kielégíthetné a külügyminisztert. A lap a kormány helyzetét siralmasnak mondja és azt hiszi, hogy néhány napon belül nagy események fognak történni.

Politikai körök értesülése szerint Maniu és Averescu kihallgatáson jelennek meg a régenstanácsnál, amelyet informálni fognak a helyzetről. Maniu távira-

A kormánylapok kivételével az egész bukaresti sajtó erőlyes hangon követeli a kormány azonnali lemondását. Az „Adeverul” azt írja, hogy a közeli napok szenzációs fordulatot tartogatnak a belpolitikai élet számára.

A „Viitorul” most is vádaskodik

A „Viitorul” mai számában cikket közöl ezzel a címmel: „A nemzeti lelkiismeret szolidaritása.” A kormánylap szerint az optánsok problémája ama feladatok közé tartozik, amelyeknek támogatást és ellenálló erőt kell nyerniök a román nemzeti lelkiismeret teljességében. A párt érdekeknek hallgathatók kell, mert a kormány nem egy pártot, hanem az egész országot képviseli ezuttal.

A „Viitorul” sajnálja Madgearunak a szombati ülésen tett kijelentéseit, amelyek beleges politikai mentalitásra vallanak és a nemzeti szolidaritás érzékének hiányát mutatják.

tozott Jorgának, hogy siessen a fővárosba.

Kormánykörökben mindamellett azt remélik, hogy a nemzeti parasztpárt nem fogja túlságosan kielezni az optánsper, tekintettel arra, hogy ennek az ügynek megvitatása nem kívánatos, miután még folyamatban levő perről van szó.

WEINTRAUB
fényképező műtermét
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 21 sz.
(volt Wesselényi M. u.) megnyitotta

Mühle Arpád
Az elismert legszebb **Pózsafákat**
bokr-, kuszó- és magasztörzsű alakban és kifogástalan minőségben szállít
udvari szállító kártyászi telepe, Timişoara. Alapítva 1875-ben. Árjegyék ingyen

A REUMA NEM GYÓGYITHATATLAN BETEGSÉG!
Tegyen kísérletet a világhírű „KASTANIN” bedörzsölővel és meg fogja látni, hogy reuma, csúsz, köszvény, hülleses fájdalom stb. azonnal megszűnik. 1 üveg ára 100 lej. 4 üveg rendelésnél a portót nem számítjuk fel. Kapható minden nagyobb gyógyszerárban. — Főraktár:
Dr. BIRÓ gyógyszerár
CLUJ, Piața Unirii

VILÁGHÍRŐS ZONGORÁK
engros árban részletre is, 5 évi jótállással
STERNBERG — ORADEA
Regele Ferdinand 14.

Tuică és bor közvetítést
a legelőcsőbb napi áron vállal
FISCHER IZIDOR
bor- és pálinkagyőgyőse, Timişoara
Küti-tér 3. Tel. 126

Keresetnek garanciaképes képviselők az ország területén.

Az egész világon szabadalmazott **„ISI”**
A nyelv tisztaságát szolgáló kesziny készlet
A nyelvet minden reggel meg kell öbögetni a ráragadó mikroaktól.
Ovakodjatek! Millió mikróba rakodik te az ember nyelvére és ezek megtámadják a fogakat, rossz szagot idéznek elő a szájbán és fejfájást okoznak. Mindez elmarad annál, aki minden reggel hisztálja az **ISI** nyelvtisztító készletet
Ára 20 lei.
Kapható drogueriákban, gyógyszerárakban, illatszertárakban valamint a vezérkpviseletnél: Bucuresli Str. Schitu Maicelor 14. Telefon 53—80.

Briand vonatán

Genf, március 12. Vasárnap reggel felnyolekor a párisi Gare de Lyon-on az az ugynevezett „diszkrét rendszolgálat”, amihez a francia rendőrök csakugyan különös diplomáciával értenek: senkit nem zavarni, de minden eshetőségre befedezni az érdekeltek biztonságát. Az érdekeltek ezen a reggelen Briand. A fejé megint egyszer, ezen a reggelen ott somolyog minden párisi lap első oldalán, hogy Quinones de Leonnal, a párisi spanyol követtel elégedetten üszhajolnak egy sokpeccés szerződés felett, amin tizenöt hónapja kotlanak s amit tegnap delután végre aláírtak. — egy megegyezés a tangeri kérdésben, aminek állítólag Spanyolország éppen úgy örül, mint Franciaország. Nincs szebb érzés, mint a jól végzett munka után az elégedett nyugalom. Az újságok nedvesek még a nyomdafestéktől, a genfi vonat csak egy fél óra mulva indul s a Perronon lassan sétálnak föl és alá a nap két hőse, akik tegnap boldoggá tettek részben a francia, részben a spanyol családokat: Quinones de Leon Briand balján. A kek szalonkocsit körülállja a diszkrét rendszolgálat, hasas rendőrök és operette-detektivek keménykalapban.

Briand teljes díszben, mint minden rendszer francia ünnepélyes alkalmakkor, legyen az illető akár detektív, akár külügyminiszter: tehát ő is keménykalapban utazik. Nagyon öreg, görnyedt és fáradt. Kezd pedánsan öltözködni: ragyogóra, vasárnapiasra subiekolt gombos cipő, harmonikás nadrág, karnecolomb a nyak kendőben, keménykalap, ezüstnyelű keskeny ébenfa-sétapálya. Így járás közben olyan fáradt, apatikus és görnyedt, mint egy tisztá áptolt francia rentier, aki vasárnap reggel egészségügyi sétáját végzi, miután visszavonult az üzletről. Az üzletek, Briand üzletei, az egész világ üzletei. De az aggastyán még nem vonult vissza az üzletről. Ma Tanger, holnap Szentgotthárd, holnapután Litvánia, közben állandóan egy kissé Olaszország és Amerika, délelőtt egy jegyzék Kellognak, este diskuszus Dogalesszkyvel, — negyven éve így, negyven éve reggeltől-estig a pulnánál, méregtelve roszfámra a világ békejét, esélyeit, érdekeit — ha szembenéz vele, rögtön látod, hogy a test tartalása csal, a szeme még nem fáradt bele.

Az arc nagyon sápadt, haj, hosszu bajúsz öszerek, a vértelen szájjal alig észrevehető ajakmozdulatokkal, halkán osztoogat ulasítást, a reszkető kéz ujjai szűnnek nélkül keresnek ki egy ezüstdobozból vékony és hosszu cigarettákat s a szeme folyton mosolyog. Ez a mosoly, a szemek mosolya, ravaszkas, hideg és nagyon okos. Egy ember a dolog végén. Mindent látott. Minden megadatott neki. Árulás-sal kezdte, mint karakter végz s hetven-éves korára ő maradt a század egyetlen nagy diplomatája. Közben megmaradt egy kissé annak, aki mindig volt: boulevardier, átmenet a bohém és a nyárspolgár között. Ma is szereti, ha fekelekavé és hőkörös pohár mellett, jó ebéd után beszélheti meg a dolgokat, mint valamikor a „Café Madrid”-ban — ahogy hűmmög maga elé, hunyorítja a szemét, megismer embereket, néha csak biccent, ahogy óvatosan megérint egy élbe nyujtott kezét, vagy biztos mozdulattal kap utána, ahogy néha, oldalról, hirtelen ránéz arra, akivel beszél, aztán rögtön megint maga elé bámul, lassu, öreges léptekkel elindul, szivja a cigarettáját s hagyja, hogy az illető kullogjon mögötte és fél lépés távolságból adja elő a mondanivalóját. — mindebben annyi a nonchalance és egy vállvonó udvariasság, rezignáció és élettapasztalat, ezt a modort csak ő engedheti meg magának. Tegnap aláírta a tangeri egyezményt, holnap elintézi ezt a kis szentgotthárdi dolgot Genfben, ami miatt már néhány hete rosszul alszik néhány cseh, román és magyar diplomata, menynyi baj van mindenfelé a világon, öreg Briand, hogy nem unta még meg.

Tofyog fel és alá a Perronon, kegyelmesen elbocsátja Quinones de Leonk, egy másik csoporthoz lép, mindenki lekopja a kalapját, végignéz az arconok, karongolja Louchert és a feleségét, kiáll velük a Perron kissé naposabb részére és valószínűleg valami jó párisi dolgot mesél

Assz

— Eljegyzés
jamiu Árpád,
Minden külön
Arbermann
spann Izidor,
Minden külön
Sigler Jenn
jegyezte Grin
üzemének főt

— Teastél
óvoda javára,
zött zajlott le
reszkedő jötek
lyet a zsidó N
javára ren
tulajdonképp
volt egy erk
fényesen siker
11.200 lejt gy
óvoda részér
Nöegylet rend
a jótékonycél
következő nő
meg sorrendb
mennyel a jó
Weinberger S
noldné, Rosen
kaszné, Gross
Jenőné, Katz
dr. Hirsch Sá
ner Samuné,
Weinberger
dr. Hirsch Gy
Vajda Lipótné
Abrahámné, I
Schwimmer
hálné, Gottli
dréné, Fehér
tánné, dr. Br
vidné, dr. Ki
mondné, Sch
Lajosné, Noé
nőné. Ezek a
igen szép és
jótékonycélok
mint az aodr
kőszönetet a
egyben felké
estélyi vállalk
vagy pedig v
lái összeget
deltetési hely

Nobile és
dukt. Rómabó
lyi földrajzi
hogy Nobile
pedicója má
nok az Itáli
fogja megter
fog startolni
cióhoz szűke
konzervek
dició tagjai
ni. A kutató
fogja viselni.

In
harisnyát
hanem az
oly anny
fél
vásárolha
tött mellé
és min
S
cégnél, Cl
n

Asszonyok!

„HELIOS“

Jön!

Eljegyzés. Steinfeld Magrit és Benjamin Árpád...

Arbermann Chanele, Cluj és Grünspann Izidor...

Sigler Jenny Gyergyótölgyesről eljegyezte Grimm József...

Teaestély a dési nőegylet és heber óvoda javára. Fényes külsőségek között zajlott le...

Hevesi Piroska romantikus estélye a katolikus gimnáziumban. Hevesi Piroska, a népszerű zongoraművész...

Butorbevásárlók figyelmébe!

Butorszükségleteinek beszerzésére előtt okvetlen tekintse meg FISCHER ALBERT butoráruházát Cluj, Cal. Reg. Ferd. 61

Súlyos büntetéssel sújtották a postacsomagokat lopó katonákat. A kolozsvári hadbírószámon ma délelőtt két katona perében hoztak ítéletet.

Nobile északarkai expedíciója elindult. Rómából jelentik: Az olasz királyi földrajzi társulat közhírré tette, hogy Nobile tábornok északarkai expedíciója már utrakészen áll.

Ingyen

harisnyát most már nem adok, hanem az árakat szállítottam le oly annyira, hogy most már félig ingyen vásárolhat keztyűt, harisnyát, kötött mellényt, pulóvert, csipkét és mindennemű rövidárut

SIPÓS

cégnél, Cluj, Calea Regele Ferdinánd 8 sz. alatt

SPORT

KOLOZSVÁRT MEGKEZDŐDÖTT A LABDARUGÓSEZON

A hosszú téli szezon után végre a kolozsvári sportpályán is megkezdődött a futballtorna. Az első mérkőzés a Haggibor és a CFR játékosai között zajlott le.

VIDEKI EREDMÉNYEK:

Temesvár: Kinizsi-TMTE 5:0 (0:0). Az első felidőben változatos játék folyik. A felidő közepén Nicolaevici bíró kiállítja Püllököt, a TMTE kapusát, aki faulolja ellenfelét.

Banatol-Kadima 3:1 (2:0). Bíró: Marczinkievicz. Góllövők: Tabak 2, Dobay 3, Halmos, Kiss (tizenegyes), egy öngól.

Politechnica-TAC 3:2 (2:1). Bíró: Antoniac, aki a TAC-nak két játékosát kiállította. A gólokat Deheleanu, Sfera, Chirou, illetve Csányi és Parkas lölték.

A Kinizsi jövő vasárnap, március 18-án a Sabariát fogadja vendégül.

Arad: Gloria CFR-AMTE 3:0 (3:0). Szép játék, a gólképesebb csapat győzelmeivel. Bíró: Horváth. A gólokat Tisza (2) és Bali rúgták.

Olimpia-ATE 2:1 (0:1). Nivóttan, csapkodó meccs. A vezető gólt Tóth lövi, Barbu I. egyenlít, ugyanő megszerezi a győzelmet is. Bíró: dr. Bonciocac (Puncel).

AAC-Voința 5:0 (3:0). Az AAC gólokból ki sem fejezett fölénnyel győz. Bíró Oravecz.

Resica: Rapid-UDP 4:1 (1:0). Meglepetés. Góllövők Desu és Vitye. Bíró: Hévesz.

megérkezett a prima minőségű

husvéti

Bor-mazsola 1 kgr. 60 lei!

SPÉTER MÓZES Cluj, Piața Mihaiu Viteazul 12.

A pin-pong világbajnokai Temesvárt. Temesvárról jelentik: A Kadima Sportegylet március 31-én és április 1-én rendezi meg az első nemzetközi asztali versenyt, amely szenzációs attrakciókat tartalmaz.

KÜLFÖLDI EREDMÉNYEK:

Eldöntetlen az Ujpest-Hungária mérkőzés. A Hungária-Ujpest mérkőzés, melyet ezúttal is mintegy 30.000 ember nézett végig, 0:0 arányban eldöntetlenül végződött.

Budai 33-as-Nemzeti 1:1 (1:0). Góllövők: Schmiedt és Volentik.

III. ker.-Kispest 3:2 (2:2). Góllövők: Dudás, Csendes, Konyor (2) és Jeszmás. Miskolc: Attila-Vasas 1:1 (1:0). Góllövők: Fritsz és Jellinek.

Debrecen: Bocskay-Bástya Szeged 0:0.

A Ferencváros és Sabaria legyőzték külföldi ellenfeleiket. Budapest: Ferencváros-Beogradski SC 5:0 (1:0). Góllövők: Turay (2), Takács, Bukovi és Kohut.

Szombathely: Sabaria-Floridsdorfer AC Bécs 3:2 (1:2). Góllövők: Mészáros, Juranics, Parofszky és Stoffian (2).

Szováta-fürdőn

Villa Speranza uri panzio Szováta-fürdő

a kitünően ismert a villa SPERANZA-ban, lényeges átalakításokkal, endén már

junius hóban megnyílik.

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál. Előjegyzést elfogad dr. Hrausz Józsefné f. rabbiné, Dicsőszentmárton (Dicsőszentmárton)

Ursus-sör Ursus Extra-sör Hercules-sör

a legjobb sörmárkák Ursus-Sörgyár Rt., Cluj (Monostor)

Tüdőbetegek kérjenek ismertető füzetet, a mindenesetben csodásan bevált Antiphysin, államilag engedélyezett tüdőbaj elleni gyógyszerrel. Díjmentesen küld az egyedüli készítő: Osváth-gyógyszertár Tg.-Mures.

Közgazdaság

Junius elsején megszűnik a szövetkezetek autonómiája

(Bucuresti-Bukarest, márc. 12. Az Uj Kelet tud.) A banktörvényjavaslattal történt kísérlet fiaskója után a kormány most a szövetkezetek centralizációját akarja megpróbálni, olyan formában, hogy az országban lévő összes fogyasztási, termelési és hitelszövetkezeteket, melyeknek most önálló szervezések, egy Bukarestben létesítendő legfelsőbb tanács irányítása alá utalja. Ennek

a központi szervnek többek között az volna a hatásköre, hogy ellenőrizze a szövetkezetek finanszírozását

és biztosítsa az egyes szövetkezeti ágak részére folyósítandó tőkék igazságos elosztását. Ezenkívül a legfelsőbb tanácsnak jogkörbe tartozna a szövetkezetek által szükségesnek tartott költségek bocsátásának engedélyezése.

Az új szövetkezeti javaslat, amely súlyosan érinti úgy a Hangya nagyenyedi központját, mint a Hitelszövetkezetek kolozsvári központját és a nagyszabani Raif-

feisen-centralét, előreláthatólag még ebben a parlamenti ülészakban törvényerőre emelkedik és július elsején életbe lép. Ettől az időponttól kezdődően az összes létező régi szövetkezetek kötelesek lesznek alapszabályukat az új törvénynek megfelelően módosítani.

A csatlót területeken működő szövetkezetek legfeljebb 1938 szeptember elsejéig fogják folytatni működésüket az eddigi törvények szerint,

természetesen a bukaresti központ ellenőrzése mellett. Amennyiben ezek a szövetkezetek nem fogják alapszabályukat kellően módosítani, nem részesülnek az új törvényben biztosított kedvezményben.

Az új szövetkezeti törvényjavaslat érthető konsternációt keltett a szövetkezetek körében, amelyek dr. Hans Otto Roth és Győrfás Elemér útján interveniáltak Lupu népjóléti miniszternél a rájuk néző sérelmes intézkedések kiküszöbölése érdekében.

17 lej osztalékot fizet a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság vasárnap délelőtt tartotta Ugron István elnöklete alatt nagyszabani részvényes jelenlétében harmincharmadik évi rendes közgyűlést.

Az igazgatóság jelentését Bocsauci László vezérigazgató terjesztette elő, amely mindenekelőtt a múlt év nyomtasztó gazdasági viszonyaira mutat rá, majd az egyes üzletágak ismertetésére tér át.

Az elmúlt év tiszta nyeresége 13,985 ezer 508 lej tesz ki, amiből részvényesként netto 17 lej osztalék kerül kifizetésre.

Pontos eseménye volt a Hitelbank elmúlt üzletévének a Nagyváradi Takarékpénztárnak. Biharmegye ezen 80 év óta működő s kiterjedt üzletkörrel bíró pénzügyintézetének beolváspontja, miáltal ezen pénzügyintézet mint a bank nagyváradi fiókja fogja további működését folytatni.

Ezen beolváspont után a Hitelbank részvénytőkéje 42.500.000 lejre, alapjainak összege 43.300.000 lejre, összes saját tőkéje pedig 85.800.000 lejre emelkedett.

Nagyarányu emelkedés mutatkozik az egyes üzletágak állagaiban, amennyiben a betétállomány 145 millió szaporulattal 469 millió lejre, a kihelyezések összege 353 millió lejről 417 millió lejre emelkedett, amelyen kívül elő-

szőr szerepelnek a bank mérlegében a valutakölcsönök amelyek végösszege a 80 millió lejt meghaladja.

A bank vidéki fiókjai, valamint affiliált pénzügyintézei a jelentés szerint sokoldalú és eredményes tevékenységet fejtettek ki.

Megvan astabilizációs kölesön? Bukarestből jelentik: Hivatalos körök állítása szerint Burileanu, a jegybank kormányzója megkötötte a stabilizációs kölesönt és már csak a kölcsönki-bocsátó öbankokkal bizonyos részletek megállapítása van csak hátra. Ezekkel a tárgyalásokkal kapcsolatban Barbu Stirbey herceg Bratianu Vintilával és Ducával folytatott hosszabb megbeszélése után ma reggel Párisba és Londonba utazott. A herceg két hétfőig marad külföldön.

Csak minimális vámtételek lesznek az új tarifában. Bukarestből jelentik: Tegnap délelőtt a pénzügyminiszteriumban ülést tartott Tancred Constantinescu elnökletével a speciális vámbizottság, amely azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy milyen jellegű legyen az új román vámtarifája: általánosan minimális, amilyen a jelenlegi, vagy pedig általánosan konvencionális tarifája, amely a háború előtti volt. Hosszas vita után elhatározták, hogy az új vámtarifája általánosságban a minimális vámtételeket fogja alkalmazni, mert az ilyen tarifája jobb és kevesebb kockázatnak teszi ki az országot, a megindítandó ke-

reskedelmi tárgyalásoknál. A bizottság ozután a legfőbb vámbizottság által befejezett munkálatokat vette revízió alá, hogy azokat összhangba hozza Bratianu Vintila irányelveivel. Elhatározták végül, hogy a bizottság hetenként kétszer fog ülést tartani, mégpedig kedden és szombaton.

Megalakult a patkó- és láncgyárak kartelleje. Elsőnek az Uj Kelet adott hírt azokról a tárgyalásokról, amelyek a romániai láncgyárak és patkógyárak között indultak meg az eddigi konkurrenciá kiküszöbölése, illetőleg az érdekelt vállalatok kartellbe tömörülése érdekében. A tárgyalások a napokban befejeződtek és ezek eredményeképpen megalakult egy a patkógyárak, mint a láncgyárak kartelleje, a két kartell pedig közös eladási irodát állított fel. A lánckartellben a következő gyárak vesznek részt: Temesvári Láncgyár, a csernovitzi Prutul, a braiui D. Goldenberg si Fii és a braiui Cherceaggyár, míg a csizmapatkó-kartellben a következő vállalatok foglalnak helyet: Temesvári Láncgyár, Moravia Román Csernovitz és a Kolozsvári Vasöntőde és Gépgyár.

Kakao City

a nagyváradi beszéd felügye-
let alatt gyártott kóser

Kapható minden
fűszerüzletben

Kakao City

Megbízható italok

50 literen felüli hordókban, ab Sinaia állomás - hordók felszámlálva, utánvéttel.

Bor 16 és 18 lei literenként
Különleges 22 és 28 lei literenként
Szilvium 155 l 100-ként
Seprő 175 lei 100-ként

Nagybani vételnél engedmény
és fizetési feltételek

Megrendelések
M. CSENGERI, Siml.-Silvaniei

Román angol, francia, német, orosz, cseh-szlovák stb. fordítások. Levelek (cégeknek hónapra) körvények, periratok, tulajdonos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel, Str. Rajju (volt Költő-u.) 3. sz. Telefon 331

különlegesen rendezett
képeretező, aranyozó
műhely. Ovál, kör és Mandel keretek minden méretben
Somlyai Mihály Cluj, Str. Iuliu Maniu 7.

Telefon 13-00
Téli fűtésre
1000 kgr. vágott bükkfa-göcsöt 750 lejért házhoz szállít
FISCHER
Str. Enescu (v. Gyufagyár-u.) 15

Róma
cipő különlegességek
cipésznel Szép-utca 2. szám alatt készülnék a legújabb divat

Gyermeke ellen vétkszik, ha
gyermekruha
szükségletét nem
Glantz Szidi
gyermekruha divatszalonjában csináltatja Főtér 10.

Telefon 4-93.
írógépek
új és használt állapotban. Ugyiszintén számoló és sokszorosító gépek állandóan nagy választékban kaphatók. Nagy speciális javító műhely. Írógépek karbantartását vállalom.
Finkler Antal
Cluj, Str. Reg. Maria 9.

A CLUJI
TACAMUL
ezüstárúgyárban készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárjellettel
800-as finomság!
Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők - Viszonteladókna:
"TACAMUL"
Ezüstárúgyár, Cluj, Strada N. Iorga 11/A
Telefon 4-82. Sürgőnycim: "Tacamul"
Model 92 és Portable **REMINGTON** Model 92 és Portable
a világ legjobb írógépeit
Révész Ernő Targu-Mures.
Kérjen ajánlatot!

TÖZSZE

A piac üzletellen

DEVIZÁK	Kolozsvár	Valutapiac 1928 március 12 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárhat						
Zürich	3115-20	—	—	4970	3110	11010	13375	64990	192570
Newyork	16150-162	51937	51925	2541	16115	57190	71020	3375	—
London	788-790	253410	253480	12492	787	279050	3466	16495	488
Páris	635-640	204350	204350	—	135	2250	279475	13278	39837
Milano	855-860	2745	2744	13425	852	302250	352	1784250	52962
Prága	479-480	153950	1539	—	478	169450	210437	—	26650
Budapest	2830-2835	1085	9985	—	283	—	1242050	59025	—
Belgrad	—	91350	91350	—	28550	100570	124937	5935	176
Bukarest	—	321	321	1575	—	354	439	2990	6150
Vasó	—	5820	5820	—	1935	6445	7964	37860	—
Bécs	2275-2280	1315	7312	—	2275	805120	—	47525	—
Berlin	3961-3970	12112	12112	—	3835	1366750	16975	30652	—

Száz lej árfolyama. Zürich (uto) 321, Páris 1575 Budapest 35 Bécs 43900 Prága 2090.

Kedd, 1928
Arban, u...
minőség...
„IDEA...
fény és nők...
48 óra alatti...
szerint gyár...

Színház
Az utolsó...
vári Magyar...
ték, a francia...
sége és fűszer...
halla volna...
egész játék...
az „Utolsó...
anyától szület...
miszerint az...
ságokon épül...
diának, hanem...
tudjuk, kár...
rolni, mint a...
nevek megem...
lők mindent...
megmentsék...
nem sikerült...
kabinet-figura...
vegekönv...
László szintén...
mindig, most...
ülőnek játszik...
kötötte le a...
rienne a páris...
fással adta...
alkalma érven...
dig, most is...
vén kisasszon...
luziánáló figu...
közönséges...
A rendezés...
hátra.

Kedden: Aran...
ság, elősz...
Kolbay I...
László...
Szám 26

Szerdán: Aran...
bérlet 33

Csütörtökön:
Napi bér...
Pénteken: Zan...
lozsvárott...
mara-ope...
degjátéka...
díszletek...
helyárakk...
270.)

Szombaton d...
tala. (G...
táncokkal...
Szám 27

Szombaton es...
féltekeny...
Kolozsvár...
mara-ope...
Bérlétsz...
asárnap fél...
helyárakk...
Vasárnap 6...
11. A fe...
operái. K...
lini Kam...
csu vend...
árakkal.

Vasárnap 9...
rette-ujd...
netben...
Klárival...
Aladár...
Hétfő: Aran...
bérlet 34

Kedden: Aran...
születben

A Szin...
Ma este: A...
premierje les...
háznak. Az u...
rette-ujdonsá...
bemutatni. A...
talmás sikere...
Színházban...
amerikai szin...
rab előadási...
New-Yorkban...
operette: Erd...
átszótt mese...
ka, tarka-bar...
lők teszik sz...
donságot. Az...
szereplői: Kol

Arban, ujdonságokban, minőségben utolérhetetlen
„IDEAL” női kalapszalag
 C. Reg. Ferd. 8.
 48 óra alatt a legújabb divat szerint, szerint gyártás arban készülnék. — Ingyen „Amitie bélyegek”

Színház - Művészet

Az utolsó bölény. (Bemutató a kolozsvári Magyar Színházban.) Francia vígjáték, a francia szellem örökifjú szellemessége és füzere nélkül. Akár német is írhatta volna, olyan unalmas. Mintha az egész játék csak azért íródott volna, hogy az „Utolsó bölény” egy félvér, indán anyától született francia elmondhassa, miszerint az európai szerelmi élet hazugságokon épül s a „vadak” nem is az indiánok, hanem az európaiak. Ezt úgy is tudjuk, kár érte annyi fáradságot pazarolni, mint a darab szerzői tették, kiknek nevük megemlézése sem fontos. A szereplők mindent megtettek, hogy a darabot megmentsék a bukástól, ami azonban nem sikerült. Pedig Tóth Elek a legjobb kabinet-figurák egyikét faragta ki a szövegkönyv élettelen masszájából. Kemény László szintén eredeti volt. Ihász, mint mindig, most is azt hitte, hogy a kakasülönök játszik. Marsi Gizi műbája senkivel se a figyelmet. Székelyhádi Adrienne a párisi kokott stílusát elég realitással adta vissza, Mihályffyknak nem volt alkalma érvényesülni. Réthely mint mindig, most is jó színésznek bizonyult. A vén kisaszony háborzongatóan deziluzianáló figuráját Czoppán Flóra nem közönséges rátermetőséggel érzékeltette. A rendezés sok kívánnivalót hagyott hátra.

Magyar Színház műsora

Keddén: Aranyhattyu. (Operette-ujdonság, először. Première-bérlét 34 sz. Kolbay Ildikóval, Mende Klárral, László Andorral, Ihász Aladárral. Szám 267.)

Szerdán: Aranyhattyu. (2-odszor. Napi bérlét 33. szám C. Sszám 268.)

Csütörtökön: Aranyhattyu. (3-adszor. Napi bérlét 34. sz. A. Sszám 269.)

Pénteken: Zaide. (Mozart operája, Kolozsvárott először. A berlini Kamara-opera teljes együttesének vendégjátéka. Saját zenekarral, berlini díszletekkel, jelmezekkel. Főlemelt helyárrakkal. Bérlétszűnetben. Sszám 270.)

Szombaton d. u. 4 órakor: Furfangos tata. (Gyermek előadás, zenével, táncokkal. Nagyon olcsó helyárrakkal. Sszám 271.)

Szombaton este fél 9 órakor: Guny és féltékenység. (Pergolesi operája. Kolozsvárott először. A berlini Kamara-opera második vendégjátéka. Bérlétszűnetben Sszám 272.)

csütörtökön este 3 órakor: Annabál. (Olcsó helyárrakkal. Sszám 273.)

Vasárnap 6 órakor: I. A részeltet káti. II. A furfangos leányok. (Gluck operái. Kolozsvárott először. A berlini Kamara-opera együttesének busu vendégjátéka. Főlemelt helyárrakkal. Sszám 274.)

Vasárnap 9 órakor: Aranyhattyu. (Operette-ujdonság 4-edszer. Bérlétszűnetben. Kolbay Ildikóval, Mende Klárral, László Andorral, Ihász Aladárral. Sszám 275.)

Hétfőn: Aranyhattyu. (5-ödször. Napi bérlét 34. szám, B. Sszám 276.)

Keddén: Aranyhattyu. (6-odszor. Bérlétszűnetben. Sszám 277.)

A Színház iroda közleményei

Ma este: Aranyhattyu premijere. Nagy premijere lesz ma este a Magyar Színházban. Az utóbbi évek leghíresebb operette-ujdonságát, az Aranyhattyu-t fogják bemutatni. Az Aranyhattyu-nak olyan hatalmas sikere volt Budapesten a Királyi Színházban, hogy a siker hatása alatt az amerikai színházak is megszerezték a darab előadási jogát s most készülnek rá New-Yorkban is. Az Aranyhattyu igazi operette: Erdekes, kacaglató helyzetekkel átszótt mese, ragyogó, fülbemászó muzsika, tarka-barka felvonások, táncok, görögök teszik színessé és változatossá az ujdonságot. Az Aranyhattyu kolozsvári főszereplői: Kolbay Ildikó, Mende Klári,

Kiss Manyi, László Andor, Ihász Aladár, Leóvey Leó, Réthely Odón, Selmeesi Mihály, Fülöp Sándor. Az Aranyhattyu hat estére van kitűzve: Keddre, szerdára, csütörtökre, vasárnap estére, a rákövetkező hétfőre és keddre. A pénztár árusítja már mind a hat előadásra a jegyeket.

A berlini kamara-opera vendégjátékai. Kolozsvár zeneértő és zenét szerető közönségének piros betűs ünnepnapjai következnek: A világhírű berlini kamara-opera teljes együttesével, saját teljes zenekarával, díszleteivel, kosztümjeivel, föl szereléseivel fog Kolozsvárra érkezni s három napon át a Magyar Színházban vendégszerepelni. Ennek a főkötös opera együttesnek bemutatásában olyan operák fognak színpadra lépni, amelyeket Kolozsvárott még sohasem adtak. Pénteken, március 16-án este 8 1/2 órakor Mozart operája, Zaide, szombaton március 17-én este nyolc és fél órakor Pergolesi operája, a Guny és féltékenység és vasárnap, március 18-án 6 órakor Gluck operái, a Részeltet káti és Furfangos leányok. A német énekművészet legnagyobb hírességei szerepelnek a szolistaik között, a zenekarnak minden egyes tagjai pedig igazi művészek. A berlini kamara-opera vendégjátékai iránt óriási az érdeklődés épen ezért tanácsos jegyekről előre gondoskodni. A Magyar Színház pénztára mind a három előadásra árusítja már a jegyeket.

Jó gyermekek figyelmébe! Ne felejtsetek el gyermekek, hogy a Magyar Színházban szombaton délután 4 órakor gyermek-előadás lesz. A furfangos tata című látványos énekes, táncos darabot fogják előadni nagyon olcsó helyárrakkal. Aki egész heten jól viseli magát, azt szülei el fogják vinni szombaton délután a színházba.

* Felejthetetlen alakítást nyújtott a Rigoletto címszerepében Baklanoff, a világhírű baritonista tegnap a Román Opera előadásán, amely zsúfolt ház előtt zajlott le. Nemcsak elsőrangú énekes, hanem mint drámai művész, olyan játékokat produkált, ami valóban felülmúlhatatlan. A közönség osztatlan elragadtatással ünnepelte a nagy művészt és számtalanszor hívta a lámpák elé. A szerdai Faust előadás „Mefistó”-ja elé még nagyobb érdeklődéssel tekint az egész város zeneértő közönsége, mert amint hírlik, ebben a szerepében, amit Baklanoff produkál, az valóban egyedülálló.

Uj Kelet könyvosztályának könyvjegyzéke

Zsidótárgyú könyvek

S. I. Agnon: És a meggömbödt kiegyenesedik	40
S. Alechem: Leégett nemesek	30
B. n. Gorion: József és testvérei	30
Fényes Samu: Jiddi első változása	30
Giszkalay János: Titok	15
Kaczer Ilés: Golem ember akar lenni	15
Max Nordau: Dr. Kohn	50
Zengő hárfá (Antológia)	30
Kabbalisták és csodátevők	30
Biró Lajos: A zsidók útja	35
Goldmann: A zsidó nemzet követelése	10
Sch Gorelik: A Cion és a Golusz	15
Grotó Mór: Zsidó Renaiszance	30
Herzl: Zsidó állam	30
Majovits N. Jehuda: Tóra és a cionizmus	10
Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben	10
Paneth Hermann: Utazásom a Szentföldön	25
N. Sokolow: Uj zsidó	25
Giszkalay: Tamár	70
Goldschmidt: Egy zsidósors (I. II. III. köt.)	149
Giszkalay: Jönni fog még egy Kippur napja	120
Ben Ami: Uj Palesztina	50
Lacratella: Silbermann (Egy zsidó fiu története)	60
Fürst: Zsidó történet — zsidó kultúra	50
Mendale: A sánta fiske	80
Ujvári: Tulsó parlon	70
A Talmud könyvei (I-II-III-IV) füze	50
(I-IV) kötet	250
Heinrich Heine: Bacharach rabbi	55
Kiss József: Jokli (regény)	40
Dániel Eötvösek magyar fordítása	40
Fürth Margit: Gyuri gróf	45
A nőmetfalvi kispán (Mesék és történetek zsidó gyermekek számára)	40
Ben Ami: Palesztinai és egyiptomi utmutató	45
Ossyp Dumov: Szomorúságának éneke	80
Benoit: A táncosnő	40
Schnitzler: Eza kisasszony	56
Sie: A bolygó zsidó (I-II)	136
Feuchtwanger: A herceg zsidója	54
Langenscheidt: Gróf Kohn	142
Dr. Krausz: Zsidó Palesztina 4 évezred keresetül	230

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.
CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulahehervár Marosvásárhely és Nagyváradon. — **Saját tőkái 85 millió lej.**
Affiliált intézetei: Torda-aranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászrénsvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászrénsvidékben és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Mindenbankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Arurak árai a vasut mellett.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Alakítókészletnek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg és tartásdíj csak egy továbbított, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Keresek 6, 8 és 9 éves fiám mellé egy intelligens fiatal embert, ki öket מורה ומורה תורה és תורה תורה tanításban részesítné. Kik már így állványon működtek, előnyben részesülnek. Az állást מורה תורה foglalandó el. Löwinger Ilés, Baia Mare, Nagybánya 219

Dió dióbel bármilyen tételben, legelőnyösebben beszerezhető Gál Béánál, Brasov, Kapu-uca 61. 237

Cukor-zacskót és kalap-zacskót

a legelőnyösebben és legkevesebb kivételben készíti **Nadler** Cluj, Calea Dorob. 16.

Kiadó

március 15-re egy szépen burtozott uccai szoba fürdőszobahasz-nálattal, esetleg zongorahasz-nálattal is. Eötvös-ut 25. (Str. Gen. Berthelot)

Megnyit a bucaresti óra és ékszer lerakat és **arany-beváltó, Fötér 22.** Albina-bank mellett Mindennemű

Órákat

és ékszereket gyári áron vásárolhat. Óra javítások 50 leittől kezdve 2 óvi jótállás mellett. — **Fötér 22 sz.**

Zongorakészítő és hangoló
Joan Götzl

Piata Mihai Viteazul (v. Szechenyitér) 32.

Vennék egy szép urisobahaberendezést. — Címeket a kiadóba.

Az erkölcs keletkezése és fejlődése

Irta dr. Ligeti Sándor
 Ára 150 lej. A magyarnyelvű társadalomtudományi irodalom legjelentősebb kiadása. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Vidámság és derű

lesz otthonos mind a zsidó házbán, ahol **Jüdische Schwänke**

zsidó vicc és anekdotagyűjteményi olvas-sák. 270 oldalon, finom, rendkívül csosn vászonkötésben. Összeállította a nálunk is jól ismert Immanuel Olschwanger.

Ára 230 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában **Az Ady körüli irodalom legkiválóbb terméke**

Hatvany Lajos könyve

ADY

a kortársak között

Ady Endre levelei és levelek Ady-Endréhez.

204 lei.

Az Uj Kelet könyvosztályában

KULTUREMBERNEK

mindennapi szükséglet a **jó könyv!**

Az Uj Kelet könyvosztálya az alábbi jó könyveket ajánlja:

- Kassak Lajos: Egy ember élete I-II-III. köt. 450
- La Fontaine: Mesék (diszkliadás) 748
- Tolsztoj: Kozákok 238
- Füntösti Andor; Barcay Bella a szeretőm 186
- Dr. Hollós: Bucsum a sárga háztól 136
- Dumas: A kaméliás hölgy 170
- Hermann Bang: Reményvesztett nemzedék . 170
- Makkai Sándor: Ördögseker 840

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Szólóoltványok

amerikai s ma és gyökere vességök legjobban és **garantált fajtisztán** kaphatók **Caspari Fr.-nél** Medgyesen. (Jud. Tárnavá mara. A jegyzék kiadóatra. — Ügynök kerestetik

Első Nagyszebeni Cipőgyár Rt.

Előnyösen ismert árunk uj elárusító helye

Cluj, C. Reg. Ferd. 22

Üzletnyitás 1928 márc. 15-én

Elsőrendű saioncikkedus raktára

